МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО

Свет

Советски Союза Коммунистически парти Нохч-ГIалгIайн обкома, Нохч-ГIалгIайн АССР Лаккхехьарча Советан Министрийн Советан орган. Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУЬЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

ШОАТТА 21 НОЯБРЬ 1964 шу № 140 (3897).

Мах 2 кап.

ЦАХАДДАШ ЙОАКХО Е КАГИРХОЙ

Хьамсарча парте хьалхашка оттаваь декхараш сийленца кхочашдара шоай беррига низ, хьекъал, хьинар дIалуш хьабоагIа советски кагирхой массайолча хана. «Парте аьннадале — кхочашдергда!» — из а цар сийлен дешта. Эзараш, эзараш болча къонача ленинций цIераш я мехка йовзаш. Коммунизм, Даьхе бахьан дIатайнад цар шоай вахар, кхочашдаьд турпала гIулакхаш.

Эгтара халагIа йолча участкашка, тахан Даьхенна эшшача моттигашка, массаза хьалхарча мугIарашка латт комсомольцаш. Вай мехка шерра коммунизм хьалъеча доархIамегIарча рубежашка къахьегаш ба уж. Цар сийленца дIахьалхашкахьа хье вай даьй революционни традицеш.

Сийлен гIулакхашна бехгалбаьннаб Нохч-ГIалгIайчен кагирхой а. Республика ударни гIишлошка, йоххачча химе, колхозийн совхозийн кхашна хьинаре къахьегаш ба вазараш комсомольцаш. Хьаьцартьа вай крекинг-заводера № 13-14 йола Корчагин Паведа цIи лелаю установка. Тайп-тайпарча къамех бола кагирхой ба шига болх баш. Цхьабарт бола лезал санна балаш а хьохкаме къахьегаш а ба уж. Установка коллективана коммунистически къахьегама сийлен цIи еннай. Хачал хьалха кхочашъяьй укх шера цхьайтта бетта план.

Цу тайпара кагирхой коллектив кхы дукха а я республика промышленни предприятешка. Хьалхарча мугIарашка латт юрташкара кагирхой а. Семилетка илдатIа шера алат хьувкъадара чIоагIа хьахьйгаз цар. Дог гIоззоахаш ла гIорбаьнача эваньевойшта карагIдийна толамаш. Массаза санна ла хьункъальй хьажкIаш Кагерманов Оалхазара, Колзоев Бахьаудинна, иштта кхы дуккхачар. Укх шера къаьстта дукха гучабийннаб керда маькаш. Царех ба Наьсарен производственни управленерча «Октябра 40 шу» яхача совхозера хьажкIаш лелаю звеньевой Паурбеков Яхья, Урус-Мартана производственни управленерча «Красноармейский» совхозера свекла лелаю звеньевой Астамиров Увайс, иштта кхы а.

Механизатораш хила лаьрхIад укх шера республика дуккхача мехкарашка а. ХIанзале из гаргал Iома а я кхашка тракторашка лелаеш ба цхьабараш. Цу тайпара масалаш кхы дукха а доалале йиш я. Къонача коммунизм хьалъераша сийленна къахьег республика боахама керригача доакъошка.

Ховш да, къона тIехье коммунистически кхетамца хьалкхевр мел чоалхаме а бехктокхаме а гIулакх да. Из болх бе беза шахедаш, чIоагIа уйла тIаяххийта. Корда саг хьалкхевар из тIехьалхе йиш йоацаш гIулакх да. Бакъда, цу балха юкъе кхоачамбоацараш да вай республике. ХIанз а цхьайола моттигаш я дIалхача замах юхедиса во гIулакхаш дIадаланза. ХIанз а ниислу дыгна гIулакхаш доахкаш бола, буржуазии идеологена карабаха бола кагирхой. Из юххьанпарча партийни, комсомольски, профсоюзни, советски организацей йоакха леларда я.

Из метаргдац цу тайпара кхоачамбоацараш вайна юкъе даттилга. Шенкаштта къовсам лоаттабе беза тIехьадисача гIулакхашца. Республика комсомольски организацеш декхарийла я кагирхошта юкъера кхетама болх лакхача боараига баккха. ХIара кагирхочун вахар, уйлаш йовза еза, цун дагара дар хадеза. Цахаддаш йоакхо е еза цар духовни а материальни а хьашташ кхоачашдара. Цхьабакъда, из гIулакх лелара латт дуккхача моттигашка. Грозненски мехкдаьтта чаккхоахача заводе хьалъеь я йоакха дика общежити. 64 IоI я цу чу яхаш. Бакъда, общежите душ яц, шийла я, телефон яц, иштта кхыдола эша хIамаш яц. Завода дирекце а комсомольски организаце а дерттIа йоакхо яц кагирхой.

Тесса леладу из гIулакх Наурски производственни управленерча колхозашкей совхозашкей. Цигарча юххьанпарча партийни организацеша шоай бюрошка дувцац производственни общественни вахаре кагирхошта дакъа лацара лелаш, вIалла торко яц кагирхой вахара. Из бахьан долаш дукха моттигаш я комсомольски а къахьегама а дисциплина телхаш.

Къаьстта торко е еза кагирхошта идейни кхетам балара. Уж дукхагIа юкъеоза беза политпросвещене деашара. Кагирхошка сайрайнарча юкъошка хешийтара а дерттIа торко е еза.

Iалаьмате лоархIаме да дукхагIа кагирхой культпросветучреждении балха юкъеоалар а, дIаьта цар болх дика тоабар а. Клубашка тайп-тайпара тематически сайренаш е еза, хIаьта самодеятельноста дукхагIа юкъеоза беза вайнахьа кхалнах.

Кагирхой вахарера кхоачамбоацараш тучадоахаш а, хIаьта тIехьадисача гIулакхашна къовсам лоаттабеш а хила еза «комсомольций прожектораш». Республика комсомольски организацеш декхарийла я кагирхой вахара дерригача дешай пахадлаш торко е, коммунизм хьалъерий моральни кодекса принципаш шерра вахара юкъеехаха. Цахаддаш легIакхувла деза къонача ленинций мугIараш.

Партийни организацеша кхетамца кулгалле деза комсомольски организаций балха.

ХIара дешна, тIагIертта бе беза корда саг хьалкхевара болх.

Къахьегама хьалхара гIа

Грозненски газ акъача станце балха ва Дидигов Юсап.

Цо балха венача хьалхарча дийнахье а дена газопроводий аппаратий техника, технологически режим Iомае волавелар из. Дийн деш Юсапа технически литература. Ленгара дега лаккху цун балха говзал. Дидега Iомалъй цо газопровода технологи. Из болх карабеэабеча дика новкъостал дир цунна оператора Шаповалов Владимира. Цо Iомайир Юсапа контрольно-измерительни техника: изодромни прибораш, расходомераш, редуктораш.

Толамца карберзаьй Юсапа оператора говзал. Цхьа кхоачамбоацар балха юкъе ца нийсдолийташ дика чакхйоаккх цо шийн смена. Болх бешшехьа а мехкдаьтта институте дешаш ва хIанз Юсап.

ТIехдика бу цо болх, деша а деш иштта.

Н. СОФРОНОВ,
«Газовик» яхача многазета редактор.

Советски Союза новкъосталца

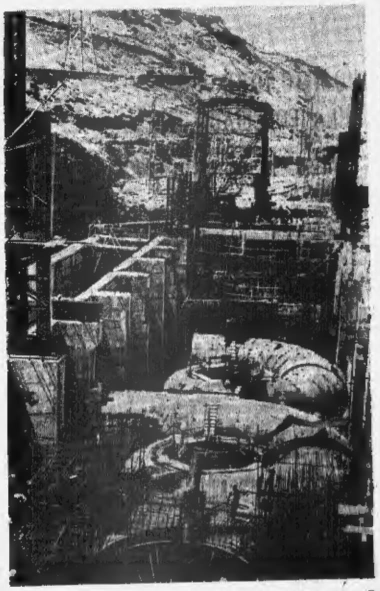

Мадрас яхача штате (Къулбехьара Инди) Советски Союза новкъосталца хьалъеш латт Метурски гидроэлектростанци. ХIара шера 600 миллион киловатт-сахьат электроэнерги йоалхаргья цо.

Станци хьалъю советски проектах. Цига оборудовани лоаттаер Советски Союзо я, хIаьта уж вIашагIе ехкаш дIаувттаеча кулгаладеш а советски специалисташ ба.

Сурта тIа: Метурски гидроэлектростанци хьалъеча.

АПН.

Низ бола мехкдаьтта установкаш хьалъяра новкъа

ВОЛГОГРАД, 9 ноябрь. (ТАСС-а корр). Селхан укхаза йистаьлар мехкдаьтта чакхдоаккха оборудовани арахецача машиностроителий Ерригсоюзни совещани.

Шера хIаране ях миллион тоннага кхачаелча мехкдаьтта чакхдоаккхаргдола низ бола установкаш хьалъяра никъ лаьцаб хIанз. Технологически установкаш комплектни лоаттаяраш цар монтаж ярах керттера предприятеш я аьнна лаьрхIай Петрова цIерах йола мехкдаьтта машинаш хьаю волгоградски завод, подольски машинаш ю Орджоникидзе цIерах йола завод, «Красный молот» яха грозненски завод.

Керттерча заводашта низ бола технологически установкаш хьаеча новкъостал дара къоастаьнай «Ленгипрогаз», «Гипрогрознефть», «Гипронефтемаш» яха институташ, дукха ха йоацаш Волгограде йилла химически мехкдаьттан аппаратура Ерригсоюзни проектно-технически институт.

А. Н. КОСЫГИН США ХIАМА ЛЕЛАДЕЧА НАЬХА ГРУППАЦА ВIАШАГIКХЕТАР

19 ноябре СССР-а Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина къамаьл де тIайнар США хIама лелаеча гIозарий викалаш. А. Н. Косыгини американски бизнесменашци вIалли дагабаьлар советско-американски торгово-экономически гIулакхий тIахъехьа.

Къамаьл деча лакъа лоацаш хилар СССР-а кхыча мехкашцарча гIулакхий министр А. А. Громыко.

(ТАСС).

МЕКСИКАНСКИ МЕХКДАЬТТАХОЙ БОЛЧА ХЬОАШАГIА

МЕХИКО. 17 ноябрь. (ТАСС). Мексике шоай яхха ева ха аьккха а яьнна, цигара шийн Даьхене дIаяхар СССР Госпланерча мехкдаьтта доахача промышленноста Паччахьалкхен комитета председатель Н. К. Байбаков керте вола советски мехкдаьттахой делегаци. «Петролеос мехиканос» яхача мексикански паччахьалкхен мехкдаьтта компание генеральни директора Гуттьерреса Рольдана йийха яхача советски делегаце кхо кIира даьккхар Мексике. Советски специалисташ дуккха а мийлар мехка гIолла, цар торо хилар мехкдаьттан газовни промыслий балхага хьажа.

Мексике болча хана советски мехкдаьттахой тIайнар Мексика президента Лопес Матеоса.

Даьхене шоваш дIабаха арабоалача хана делегаце кулгалхочо Н. К. Байбакова баркал аьлар мексикански правительстванеи мексикански мехкдаьттахоштеи шоаш гIалбаха пар тIаэцарах, цо аьлар, советски специалисташ укхаза бахнар чIоагIа пайдане хиннад.

Ташкента уллув яьсса уллача моттиге хьалъейн латт Чиланзар яха керда нах баха район. Укхаза нах Ташкентера 100 эзар саг.

Сурта тIа: Чиланзар яхача нах бахача районера «Чайка» яха кинотеатр.

С. Харатина сурт.

ТАСС фотохроника.

МАШАРАИ БАРТ-ЦХЬОАГIОННЕИ ТIЕХЬАРЧА ДУНЕН ХАЛКЪАШТА ЮКЪЕРЧА КОНФЕРЕНЦЕ ТIАХЬЕХАМ

ДЕЛИ, 18 ноябрь. (ТАСС). Тахан тIеххьара де да машараи барт-цхьоагIоннеи тIехьарча Дунен халкъашта юкъерча конференце балха. ТIеххьарча пленарни заседане тIайийцача кхайкарал тIа конференце дакъа лоацараша белгалдоаккх ядерни герра дукхагIа хьадарон во лоаржагера, хIаьта иштта хIанз а тIехьа ядерни герра деш долча тахкамашта а дерригача аламашта цIенкашта кхерам тIатесса хилар. Оаха, йоах кхайкарал тIа, еррига правительствашка тIахьех сиха вIашагIкхетарах ядерни герий массе тайпаш массанена а дехкилга, тIаьнз йолаш йола цу герра запасаш хIалакьа вIацу герра даьккхилга дIалехараа.

Конференце вокх документа тIа — декларацие тIа — белгалдоаккх, машара тIехьарча болама ваьха белшара тIехьарча боламо ваьха белгалара толамаш доллашехьа а, магалара тIалатта кхерам хIанз а дIашара тIалатта хилар.

Конференце дакъа лоацараша чIоагIа гIадбаха лацийгIар, йоах декларацие тIа, Индиа премьер-министра Шастри машаре дахара, гера дIадаккхара, дунен халкъашта юкъе барт-цхьоагIон гIулакхаш лелазара принципаш индийски правительства йиэза хьаллоацаш хилара хьакъехьа, ядерни гера хьа ца де, машара политика лелае лаьрхIа Инди хилара хьакъехьа яьча занавлерга.

Ядерни тIема кхерам дIабаккхар духьа каьлла гIулакхаш лелазара тIахьех конференце, цо хьалхайкалу колониализмаца, неоколониализмаца дуьхьала лоаттабу къовсам ше хьалдоацаш хилар.

УЗБЕКИСТАНА БОАМБИ ЛЕЛАБЕРИЙ КОТАЛО

Йоккхача къахьегама коталонца — боамби кийчбара паччахьалкхен план толаме кхоачашъярца Советски Узбекистана беррига къахьегамхой дег тIара даькъала бийцар КПСС Центральни Комитето СССР Министрий Советон. Республика колхозашей совхозашей заготовительни пункташка дIачубеннаб 3 миллиони 450 эзари тонни боамби, планал совгIа 150 эзар тонни боамби-бедал дIачубала аьнна декхар тIаийцад.

Даьхийтача моаршал тIа белгалдоаккх, республика боахамашка боамби лелабара толашагIа йола способаш шерра юкъехихьа хилар, боамби чуэца техника пайда дибагIа эцаш лелаьв хилар.

Боамби чуэцача машинашца чуийнаб 800 эзар тонни боамби — 1963 шера машинашца чуийна хинначул 225 тонн дукхагIа.

КПСС ЦК-ан СССР Министрий Совети дег тийша я республика юрта боахама къахьегамхоша паччахьалкхенна планал совгIа боамби дIабала аьнна шоаш тIайийца декхар кхоачашдергхилларах а боамби, бахьца дааргаш, дулх, шура, чилла, аллараш, тха, сом, кхыйола юртбоахама продукташ дIако дукхагIа йохкарехилларах а. Вай мехка коммунизм хьалъяра гIулакха юкъе узбекски халкъо лоаца доккха дакъа хургда цунах.

• • •

Узбекистана КП ЦК-ан Узбекски ССР Министрий Советен рапорта тIа йоах, аьккха котало къаьстта еза а гIадвугаш а я белгалъяьнна событи республикан Узбекистана Компартен 40 шера юбилей тIаккхоачача деношка аьккха из йоалаьдь.

Дукха боамби баккхар духьа лоаттабеча къовсаме хьаьла лоархIам болаш хилар КПСС ЦК-ан союзни правительствай дакъ доккха новкъостал. Укх шера колхозашкей совхозашкей кхаьчай дукха юртбоахама техника, минеральни удобренеш, ядохимикаташ, транспортни средствааш.

Узбекистана юрта боахама къахьегамхоша шоай низаш тIадерзадаьд кхашка юхебиса боамби укх гаргарча хана чуийца баккхараш. Даьхенна 3 миллиони 600 эзари тонн боамби бала аьнна тIайийца социалистически декхар сийленца кхоачашдарах.

(ТАСС).

ХАЛОНАШ ХИННАЯЛЕ А...

Хаоттама хьалашка диллача ер шу соахкарчул тоъал халагIа дар. БIаьсти гайпа аьлар, хIаьта керттерда, йоачаш па хилларах аьттув боацаш дар аха. хIаьта гурахьа а бIаьстан юхье а йийнача культурай хьувкъам лакхбара из Iаткъа а Iавтхьар.

ХIаьта а, дуккхача лоархIамерча хьоахамашка диллача тоъал лаккхача боарам тIа баьлар тха боахам. Масала, гурахь дувча алатий 21,13 центнер аьлар хIара гектара тIара, бIаьстан юхье дийнача алатий — 21,5 центнер, гидуаргий — 17,9 центнер, баьца даарий — 160 центнер. БIаьстан юхье йийнача культурай хьувкъам лакхбара укх шера хьалхара моттиг лаьцар оаха Сунженски производственни управленерча боахамашта юкъе.

Дерригa лаьхха илати алата бобеин культураши 82300 центнер хилар, гидуаргаш — 14600 центнер, баьца дааргаш — 33700 центнер, коартолаш — 9200 центнер. Цо тха боахамга йиш хилийтар дIайийна тIайоалаш йола культураш паччахьалкхенга йоалхара плане ханал хьалха кхоачашъе, дукха фуан фоаллаш дIаоттае. дIадаккача, алаташ дикагIа хьийкъа хиннача шера колхоза ешна ши килограмм алат колхозахошта къахьегама денах дар. Цо дика тешал ду тха колхоза боахам чIоагIа хилара. халача хьалашка а дикхий толамаш даха иш кхоачаш из хилара.

Артела членаша укх шера чIоагIагIа уйла тIаяхийтар хьетIазоагIача шера хьувкъам лакхбара аьттув боаккхаш долча гурахь кхашка дечa балхашта. Дукха ха йоацаш 3809 гектара тIа гуйран алаташ дIадийна даьннад тхо, царех 2392 гектара тIа дIа дийнад. 990 гектара тIа — мукх. Еррига гуйран культураш балхаш дика а йиш дукхагIча дакъе прогрессивни перекрестни хьисапе а готтигача мутIарчех юш а дIайийра.

Укх шера цхьадолча лакъа керда даьккхар дIалув фу. Краснодарски краера тхона еннай «безостая-1» яхача гурахь дувча хIин 1000 центнер кердача лакха хьувкъам луш долча Iо па дужана «Кевзорое — Бетта» яхача сортах долча кIин 270 центнери. Гуйран алаташ дуккхача дIадийнад дIадувча хана ваьхаш IотоIадеши фуна фосфорбактерии яха молхаш техаш.

Еррига бIаьстан юкъера культураш дIаларгIолча лаьтта зябь аьха даргда тхо укх деношка. Оаха зябь охкаргIола дерригa лаьтта 2700 гектар я.

Дика толамаш лаьхад укх шера колхоза хьайбаш лелараша а. Дерригаш а хIана дац аьнна дола хьайбай тайпаш лебадаьь. Шера планах 17800 центнер яккха езаш йола шура укх шерах дIаяхача хана лаьхкай 16500 центнер. Шера паччахьалкхенга шура йоахара план кхоачашъе гаргга ла тхо. Паччахьалкхенга дулл, фуаш, тха дохкара плам хенал хьалха кхоачашъяьй оаха.

Ахка дика аьттув боацаш хилар бахьан долаш соахкарчул шоаза кIезигагIа а тхога хIана силос. Дикка кIезигагIа кийчъяьй йол а. Тхоашта тIаэшаш дола доакъар Iалашдар духьа ши эзар тонн жом ийнаб оаха. ХIанз из Iочуоэаш да тхо.

Цхьабакъда, тха хьайбаш лелараша шоай керттера уйла тIаяхийтай долаш дола доакъараш кхом беши кхетамцец лелабара а Iилмо керши кхетамцец лелабара а гучалъхарах толашагIа йола опыти доахан кхабара гIулакха шерра юкъеккхаьяра а. ВIаштIехьдоаккхаргдолаш ла доахана муж мелабелга, цо йиш хулийтаргья концентратех пайда дукхагIа эца. Цул совгIа, сихъа искусственни шура а хьувкхаш кхоабаргья оаха сиргIанаш.

В. ЕМЕЛЬЯНОВ,
Сунженски производственни управление «Победа» яхача колхоза председатель.

Экономика лакхъю

Керттердар шура йоаккхилга а хургдолаш Грозненски района 1-ча Май цIерахча колхоза специализаци ю яр хьалхара шу дац. Вахьда, шура алсамъяккхара укх тIеххьарча хана дукхьала доахан лебадара новкъа хьдбьехаб укхаза. Аьна доахан дебарга хьежа доакъара беза хадданза шерьяра тоpоаш яцар колхозага. Шоаш хинначул совдаьналац боахама лаьтташ.

Шоай боахама хьалаш тахка а техка нийса сопаш бир колхоза кулгалхоша, специалисташа, партийни организаце: — экономика хьайбаш дебадарца ийе ца в гIерташ, хьаьхьаьнац, хIара дIайийнача гектарах дикагIа пайда эцарца, хIара участка тIара дукхагIа доакъар чуэцарца лакхъе лаьрхIар.

Укх бетта юкъера лаьрхIача дийнахьа - бусен 5300 килограмм шура йоахкх колхозе. ХIаьта соахка укх хана йоаккхаш хиннар 2700 килограмм яр. Шура шоаза алсамъяьйнай, бахьда, доахан-м тIа ца кхетарах совгIа кIеаиг а доннал укхаза. Масала, хьакха латтачв нов. Отделенина бригаде хIара IаттагIара 8 килограмм шура йоахкх дийнахьа. Соахка IаттагIара яззал шура эгтара дукхагIа луча бIаьстан-ахкахарча хана мара яьккхац цу бригаде.

Шура йоаккхилга иштта лаккхалара бахьан да доакъарах нийса пайда эцар, цо белокашца тоалар, гIожен мошен доакъараш дикагIа дуаргдолчча тайпара хувцаш а нийсача рационал а хьайбашта телар.

ДаьIенашка лажа а ца уххийташ чусоцадаьча хана чIоагIа безам боацаш дуъ хьайбаша ча. Цудуьа, из болча алатийн бобеин культурайн ча кег а йоаккхаш силосаца е свеклаца вIашагIа а эдеш тех колхозе хьайбашта. Иштта вIашагIа эдаь доакъар доахана дика дуъ, тIаккхет пар пу шура а. Цул совгIа рационa юкъейикхьай денеи бусен хIара Iаттагара 40 килограмм йолаш свекла а.

Укх шера Тупишина Марийн баьпа лаараш леладеча бригада хьалхейир массехк гектар доакъарв свеклa. Мукъа лаьтта уллаш хиларах пламапа йолаш дIайийнаир уж. Геттара дика гIулакх даь доаццаше а хIара гектара тIара 800 центнер чуийцар из. Из бахьан долаш доакъара свекла дIер пайдане хилар кхетадир колхоза кулгалхоша. ТIадоагIача шера 100 гектар ма дIае лаьрхIад цар.

— Керттера гIулакх дача 1000 центнер чуяхьаргья оаха свекла, — йоах колхоза председатела лов. Вьючке. Доакъара свекла дикагIа шекара свекла-м я хьайбашта, бакъда шекара свекла 4—5-аза кIезигагIа хьайоал гектара тIара. Шекара свеклачул 2—2, 5-аза дукхагIа доакъара единицаш ху доакъара свеклас.

ТIадоагIача шера лаьрхIа укх тайпара план оттаьй: доахана доакъара, къаьстта леттача доахана доакъара свекла лелаеза, хIаьта хьахкарчашта, оалхазарашта — шекара свекла. Къахьегамi руакъел махулла кIезагIа дIа а дохийташ, дерригача юкъарча хьайбашта шорта доакъар доаккхаргда колхозе. Чан свеклаш вIашагIа а эдеш силос йоллара опыт укх шера хьайийцай укхаза. Геттара дика хилар из. Ча кIаьдлу, сох чуэ, тIаккха доахана геттара дика дуъ. Кхоачамхилла белокаш йоахка доакъараш кийчдара балхаш дIахо деш да. Мешача доакъара лаьрхIа дIайийнай колхозе гуралье бу мукх, суданских баьцаш а эш 559 гектар дика.

Колхозе геттара кIезига хьувкъам луш яр хьажкIаш: фуальхьа хьажкIаш гектара тIара 7 центнерагара 15-нега кхоачаш силоса лаьрхIараш 80—100 центнера. Цар хьувкъам лакхбара вIашагIа гIьелла лаьтташка хий дехка бригада. Цунна техника еннай, участкаш къоастаьй. вIашагIьехкий звенош. 250 гектар долча хий дехкача лаьтта хьажкIаш леларгья цу бригадо. ХIара шера богарни лаьтташка дIаювча 600—700 гектар хьажкIел дукхагIа питательни вешествааш йоахаргья цу йоккха йоацача участка тIара.

Боахкача лоархIаме да хьайбаш леладеча цахаддаш болх бергбола кадраш хилар. Къайле йолаш мичал доарка болх атта ца хилар, хIаьта уж каст-каста производства кхыча участкашка болх бе дIа а ух. Материальни безам совбаккхара доарчай алапи тракториста телар миссел хургдола сопаш баьб колхоза правлене.

ХIаьта, юрта боахама специалисташа, къаьстта зоотехникаша, ветеринараша бригадираша, фермий заведующеша дикагIа болх бергбола гIулакхаш а вIаштIехьдаьхаа правлене. Цу группаш юкъебоагIа болхлой а материальни безам совбаргбоза гIулакх вIаштIехьдаккхара цхьадола хувцамаш тахь укхаза.

КIал лаца а йоаааш ахап Василий Степанович Вьючне: — лаьттаех дикагIа пайда эцарца, къахьегам дерттIа вIаштIехьбаккхарца хьатIадовгIача шера шура лакхара районе хьалхара моттиг а йоаккхаш юкъерча хьайбашкара йоаха продукташ алсамъяха моторгда тхена. ХIанз де леладаьча балхаша тешал ду председатела дешашта.

К. ЮРКОЕВ.

РСФСР ЛАККХЕХЬАРА СОВЕТ ГУЛЬЯРА ХЬАКЪЕХЬАРА РСФСР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА УКАЗ

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиумо оцаш бу:

Яххаза лагIа хержача Российски Советски Федеративни Социалистически Республика Лаккхехьарча Совета яьхьалагIа сесси 1964 шера 17 декабре гор. Москве гулъе.

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Н. ИГНАТОВ.

РСФСР Лаккхехьарча Совета Президиума Секретарь С. ОРЛОВ.

Москва, Кремль. 1964 шера 17 ноябрь.

БОККЪОНЦА ВОЛА ПРОПАГАНДИСТ

Политически дешара сете керда дІуу доладара чІоагІа уйла тІалхийтар Грозне станце локомотивни депо партийни организаце. Хьалхьалца хьажжар пропагандисташ. Укхаза мІашагІъелхай мастерийн бригадирийн коммунистическийн къахьегама школаш. Царех цхьан школан култалдеш ва масса оагІорахьара дика кийчвенна вола пропагандист Георгий Васильевич Сокольский. Теоретически хьалаш коллектива практически дехарашца дика дуьв цо. Занятеш дика яра доккха да шай предприяти лерттІа йовзаш хилар а. Укхаза керда вена саг вац цо, цо депо болх бу ялхайтта шу да. Институт чаккхьаккхачул тІехьагІа цо шийн болх диаельни цеха бригадирагара дІаболабир Георгий Борисовича.

Балха ерригача звеношка къахьегаш хиннав из, хІанта хІанз депо начальника заместитель а ва. Кулгалхо хиларах дийца ца Іеш, хІама довзаш, сага ешар ховш безаме саг хиларах тарра цунгара гІо новкъостал дех болхлоша.

Цо кулгалдеш йолча коммунистически къахьегама опыта школе дешаш ва 20 саг, хІанта царте боацараш а ба царех дукхагІбараш. ХІара занятега лаьрхІа а хьалхе а кийчлу нов. Сокольский. Могадаь долча керттерча а новкъостала долча а литературага хьеж, марксизма-ленинизма классикий произведенеш еш. Боккъонца йола конспект уттаю, занятечца хана царех каийда эц.

Іомаю тема, цул плав ладувгІарашта дІайовзийтарца дІайолалу занятеш. Цул тІехьагІа дикагІа кхетаергйолча тайпара материал дІайовзийт пропагандиста. Цкъаза беседа еча хана хьалагІа дола дешаш къоастадара юкъе-аз ладувгІараш. Цо кхетадеш дола дешаш цхьана къоастадара, цхьайола дикка халагІа я аьнна хета моттигаш дІайовзийтара чІоагІа теркам тІабохийт. Цу тайпара материалаш хьехара методо ладувгІарий безам дукхагІа тІабохийт дешара. Шо тема йоаихача хана дешархоша кхета ца деш цхьаккха дош ца хилийтара лаьрхІа уйла тІайохийт цо. Общества хІара дешара вахар хьахьоккхаш, республика, района, шийн предприяте материалашца дувзалуш долча хоадамболча масалашца хьаххашка хьу тема ладувгІарашта. Цо ладувгІарашта хьалхашка оттаду творчески болх бара, балха тІара кхоачамбоацараш гучадахара, депо болх тоабара йола практически мероприятеш юкъехдахьара дехараш.

Укх шера 4 занятеш яь. «Къахьегама овсарле мишта лакхъю предприяте» аха тема Іомаеш яр тІехьара занати. Шоай предприятера хьанйна хоадамболча масалаш кхийлар материал Іомаеш. Укхаза ишта белгалдаьккхар ялх шера локомотивни депо къахьегама овсарле 23 процент лаккъьяар. Цул совгІа, чІоагІа уйла тІайохийтан йийцар производстве йолаш йола халонаш а.

Іомаеш йола материал дикагІа кхетайтара мІашагІа а кхийте техническа кабинете кинофильмага хьеж уж. Цкъаза хьадьокх Іилмани техникан кердадараш, къахьегама дикагІйола методаш, кхьдараш. Ешача материалашта дикагІа уйла тІахара пайда дукхагІа эцийт цу гІулакхо. Цудукха дукха хаттараш гучадувл дешархой, уж занати еише а къестаду. Цу тайпара занятеш яра методика шийн практике пайда хьабоалаш я, ладувгІарий къахьегамцара, дешарцара безам совбоакх, новкъостал ду производства план кхоачашъяра, ладувгІараш идейно дикагІа кийчбдара.

Л. ЕВЛОЕВА.

КЕРДА ФОРМА ПОЛИТПРОСВЕЩЕНЕ

Шоай идейно-политически боарам шерагара шерага лакхбеш ба Октябрьски района хьехархой.

Укх шера а шин шера йолча общественни университете шоай идейно-политически боарам лакхбеш ба районерча школай хьехархой. Марксистско-ленински теоре актуальни проблемашта юкъе педагогика, педагогика истори, школай балха дикагІа йола опыт, тайп-тайпара кхаллоле дешаш да кердача шера университета дешара плана юкъе.

16 ноябре аргІанара занятеш хилар университете. № 46 йолча школа актови зале гулбеннача хьехархошта боккхача безамца ладийгІар университета лектора Пашинский Виктор Даниловичи педагогика-истори хьехача № 23 йолча юкъерча школа директора нов. Петлякова Зоя Григорьевнаси йийшача лекцешка.

Университета ладувгІараш чІоагІа раьза ба дешара кердача формана.

Н. МАРЧЕНКО.

СССР: 223 МИЛЛИОН ТОНН МЕХКДАЬТТА

Советски экономисташа даьча лоархІамех 1964 шера 223 миллион тонн мехкдаьтта доаккхаргда. Мехкдаьтта даккхара темпашкех из тІахкетарген хиллача Советски Союз США-з хьалхайоалаш латт. Хьалхадахача 10 шера (1954 — 1963 шш). США шера юкъера тІакхета мехкдаьтта 5,6 миллион тонн дар, хІанта СССР — 15,3 миллион тонн. ХІанз СССР шера тІакхета мехкдаьтта кхы а дукхагІа да — 17 миллион тонн.

Мехкдаьтта даккхара 1961 шера дена дуней тІа шоллагІа моттиг лоац Советски Союзо. ДІадахача шера 374 миллион тонн мехкдаьтта даьккхача Америка ВІашагІкхийттача Штатех хІана а тІехьа латт Советски мохк, бакъда из юкъ чехка гетлу: хІанз гарга я цашаерча экономически ахьа цу эттара керттерча показателаш а Советски Союз капитализма керттерча мехках хьалха аргІола ха.

Тхов хиначул тІехьагІарча шерашка СССР хьайийлай гали мехкдаьттен доалла 1500 совгІа керда моттиг. Царех эттара йоккхагІъар а Сибарегіен дсккха мехкдаьтта ахар. Из моттиг а йоахар советски Іилмахоша дукха ха хьалха дена, иттам шераш хІалахар из лехаш, дукха за йоацаш хьакорайир из мІалла дага ца хиннача тайпара дукха мехкдаьтта а доалла.

Малхбузен Сибарегіен мехкдаьтта доалла керда район «НаьалагІа Баку» а аха йиш йоацаш йоккха а Бакурчул «шоалагІа Баку» аьнна цІи йоаккхача Волганен Уралан юкъерча мехкдаьтта районечул дукхагІа мехкдаьтта доаллаш а я, аьнна СССР мехкдаьтта доаккхача промышленности Пачхьалкхен комитета председатель Н. Байбакова. Оборнно аьнна. Малхбузен Сибарегіен чукхийттача моттиге улла ГІалгІьаьмате йоккха район, из тІа билла кад санна, мехкдаьтта форда тІа уллаш хиннай. Мехкдаьтта доаллача моттиге дІаллоаш 2 миллион квадратни километр совгІа йола моттиг (из хул хІана ца оацаш йиъ Франце мессех лаьтта). Иттам миллиардаш тоннаш мехкдаьттен триллионаш кубометраш гази а цул засеш. Кіеди оттам доогІа мехкдаьтте гучадаларех дола керда тоабам ух хІаналанца вахар хила йиш йоацаш лаьрхІача, из вахар хилийтара, кхьдар ца дича а, искусственни мах хьабе беза кхача тундра шийлача поттиташкара. Цу малхо мер дерда Сибарегіен лаьттах хоаллача мехкдаьттай. Цул доагора энергеш хотаргІа ерригача Европа территорей дукха а йоккхагІа йолча края производительни хілам дегІадоагІйта Іалащде.

Шийлача Малхбузен Сибарегіен лохален географически антиподе, Каспийски форда дІачуъха йоаллача Мангышлак яхача ах гІайрен бІайхача малхо доттальча гІенаре мухьера корадаьд, Сибарегіа мессея дукха деце а, ГІалгІьаьмате дукха мехкдаьтта. Цу ах гІайрен тІа 1961 шера кара коразанзар эттара хьалха мехкдаьтта, хІанта хІана Къулбехьен Мангышлака мехкдаьтта запасаш массеха миллиард тонн я. Укхазара мехкдаьтта дукха тІоадаш долаш да, Пирога тІоадаш совгІа, 1400 метр йолйна дешаш 3500 метрага кхачаччанца хІоарга мехкдаьттен газаш йоах шига. Цу Малхбузен Казахстана «пирога» чаш баьккха баьнаб советски мехкдаьттахой.

Укх шера Советски Союзе деххир мехкдаьттан газаш промышленноста бІаь шу далар. ЛаьрхІача гучадаьлар, цу бІаь шера даьккхача 2,3 миллиард тонн хулача мехкдаьттах ах совгІа дар — 1,3 миллиард тонн — духхьала укх тІехьарча итт шера даьккха хилар. Пачхьалкхан Росса ГІалгІьаьмате кІеанга доаккхар мехкдаьтта — 1913 шера даьккха лерррига а мехкдаьтта 10,3 миллион тонн мара ацар. Эрсий мехкдаьттах геттара бокха пайда боалар доазол дехьарча предпринимателашта.

Советски Союзо Европе а, Азе а, Африкае а, Латински Америке а мехкдаьтта кхуха доахка. 1963 шера СССР-е даьхар 30 миллион тонн совгІа мехкдаьтта, 21 миллион тонн мехкдаьтта продукташ, синтетически каучук доагор.

Доадаш йола шера хий санна дІоа советски мехкдаьтта из ца тоьача социалистически мехкашка. Дунен тІа эттара йІаьхагІа йолча 5000 километр хулача «ДоттагІал» яхача нефтепроводай чу гІейла Волга тІа даьккхача советски мехкдаьтта миллионаш тоннаш кхоач ГДР-е, Чехословаке, Польше, Венгре. Капиталистически дуней тІа эттара йІаьхагІа йолча «Йоккха дюйм» яхачех (США) Трансаравийски яхачех шин нефтепроводал йІаьхагІа я «ДоттагІал» аха нефтепровод. Цо лург бола пайда бехь из шоай даьтта гІоала чакхйоалача пхе мехко.

Мехкдаьтта вай ханарча индустре цІий да. СССР доагора балансе мехкдаьттан газаш удельни доаза 1958 шера 22 процент хиннача 1963 шера 48 процентага кхоачаш лаккхденнад. Дуней доагора балансе мехкдаьттан газаш лоаца удельни доаза 40 процента тІехдаьннад, иштта цу боарамагІа латт из процесс хьайица. Духхьала цхьан хІачаница ноганн-и до из, СССР-е цхьан хайна кІорам промышленности доагора кхьдона чІоагІа тайпанаш дІахо а ке гІадоагІаш хиларца.

Советски Союза мехкдаьтта ГІалгІьаьмате йоккхача торонех дикагІа пайда эцар новкъостал ду социалистически общества керттера дехараш кхоачашдара — общественни къахьегама овсарлё эттара тІех лакхъяра, халкъа вахара хьал хаддаза лакхдара. Цудухьа боккха кхаъ хилар советски наха йистедоалаш латтача укх 1964 шера 223 миллион тонн мехкдаьтта доаккхаргда аьнна баьча хоамах.

Илья АГРАНОВСКИЙ,
АПН йоазонхо.

Идеологически балха хроника

Укх деношка В. И. Ленина цІерахча культура двореце йоаккхача зале пропагандистий семинар хилар, 1200 совгІа саг хар цига дакъа лоацаш.

«Социализми коммунизми хьалъяра закономерностех бола марксизма-ленинизмах хьехам», Коммунизм хьалъяра гІулакха дуней халкъашта юкъера лоархІам лахача темах доклад йир семинаре педагогически института политэкономей философеи кафедра йоккхагІа йолча преподавателя нов. Р. Тимошенкос. «КПСС Программа тІа социалистически пачхьалкхен хьакъехьара марксистско-ленински дьехам дегІабоалабарах» аьнна яр КПСС историе кафедра йоккхагІа йолча преподавателя нов. И. Кацина аь доклад.

Гулбеннараша боккхача безамца ладийгІар шинна а доклада.

А. ЦИЦКИЕВА.

12 ДИ ХЬАЛХА

Шоай торонашка а хьела тІайипалар Грознеиски крекинг-завода коллективо семилетка даьлагІча шера план хана хьалха кхоачашъяра социалистически дехараш. Цудухьа дог гІоздоаккхаш да цо даьха къахьегама толамаш.

Валовни продукци арахецара цхьайтта бетта план шишта ди хьалха кхоачашъьйй завода коллективо. Ер бутт боалехьа декабрь бетта чотах иттаж эзараш тоннаш продукци арахецадерхІ цо. Шера план кхы а хьалха кхоачашъергья.

Российски Федераце 30 миллиарда фонде дика дакъа лаьцад технологаша. Планах лаьрхІачул 4,1 процент къахьегама овсарле лакх а еш. арахецача продукцега дІабола мел лохбарах хІаналелха пачхьалкхена кхоадь алча 811 эзар сом да.

Къаьстта дика къахьегаш я нов. Аронова кулгалду № 9—10 йолча установка коллектив. Коммунистически къахьегама сийлен цІи лелавча цу коллективо 17-ча ноябре кхоачашъьйй 11 бетта план. Иштта дика къахьег из план 7-ча ноябре кхоачашъьйча нов. Ревунова кулгалдеча № 15-16 йолча установка коллективо, кхьярашь.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

ОАХА ЯЗДАЬЧОХ ХИННАР

17 октябре арадаьннача № 125 йолча «Сердало» газета тІа кепа техаяр «Ца дешаш бер хилийта йиш яц» аьнна йола корреспонденци. Цу тІа дувцар Урус-Мартана районе дерригга бераш дешара чуза ца хилар. Цох лаьца Нохч-ГІалгІай АССР просвещене министра заместитела нов. Захарова тхога язду:

«Урус-Мартана райисполкоми райОНО-и духхьал цу гІулакха лаьрхІа комиссеи віашагІа а елла школе даза ха йола дерригга бераш дешара чуозара оарцагІельнна я. Корреспонденце тІа дийца кхоачамбоацараш дІадоахаш болх баьб цар. Шаламерча бархІ шерарча школе дешара чу ца оаш цхьа йиІиг йисай. Дерригга бераш дешара чуззад Урус-Мартана № 5 йолча юкъерча школе. Ореховски бархІ шерарча школа директора нов. Ветерханова харцахьара сведенеш яхьарах бехк баьб. Хьехархочоа тоаш доаца гІулакхдаш лелдарах Шалажий-Юртарча бархІ шерарча школа хьехархо Буликова цу школера дІаьыкхай, хІанта Ачхой-Мартана школа хьехархочоа Ковалевскойна бехк баьб».

«Грозпромстрой» треста СМУ-8 коллектива юкъе дика къахьегаш я нов. Демина кулгалдеча участка коллектив. Ер шу чаккхдалалехьа 48 квартира йола 6 цІа хьалдаь. Истедаккха социалистически дехараш тІайийцад коллективо. Уж дехараш хІанз толамца кхоачашдеш да.

Къаьстта хьинаре къахьегарах белгалъяьнна я Качетков Петр Серафимовича кулгалду бригада. ХІара смена норма 115—120 процент кхоачашъеш а коммунистически къахьегама сийлен цІи лелхара къовсам лоаттабеш а я из.

Сурта тІа: Качетков Петра кулгалду комплексни бригада.

Н. Павева сурт.

МЕХКДАЬТТА ПРОМЫСЛОВИ МАШИНОСТРОЕНЕХ ХИННА СОВЕЩАНИ

Укх деношка Ленина цІерахча культура Двореце хилар мехкдаьтта промыслови машиностроене заводашта специализаци яра, комплексни оборудовани лоаттаелта вІашатІехьдаккхара, арахецаш йола продукци дикагІа хилийтара, производствацара Іилма бувзам тоабара хетаяь отраслени совещани. Совещани гулъяьй СССР Госпланерча химически мехкдаьттан машиностроене Пачхьалкхен комитето. Цун балхаца дакъа лоацаш бар Москва, Баку, Куйбышева, Краснодара, Грозне, Кунгура, Нальчика, Хадыженска, Саратова, мехка кхыча горадий Іилма-тохкама институтий заводийн викалаш. Грознера партийни белхлой — дерригаш а 200 гаргга саг.

Юххьанца дош даьлаш совещани хьайийлар СССР Госпланерча химически мехкдаьттан машиностроене Пачхьалкхен комитета члена нов. С. А. Араумянова. Пленарни заседане ладийгІар пхи доклада. Госкомитета мехкдаьтта промыслови машиностроени дегІаккхувлара гІулакхашта волча управлене керттерча специалиста нов. Б. Ф. Романова дийцар мехкдаьтта промыслови оборудоване производствана специализаци ярех комплексни поставкаш вІашатІехьяхарех хьакъехьа. Мехкдаьттен газен скважинаш ахара йолча установкай, шарошечни оттай, турбобурий, мехкдаьттен газ даккхара йолча противовыбросни оборудоване, скважинашка цемент хьахара йолча оборудоване технически боарам укх тІехьарча пхи шера лакхбара керттерча дустамий хьакъехьа дийцар нов. В. И. Рощупкина — «Гипронефтемаша» институте директора, технически Іилмай кандидата, П. А. Павлий — бурув деттара техника ВНИИ институте Іилман балха волча директора заместитела, А. А. Даниелянос — «Азинмаш» яхача института директора, технически Іилмай кандидата. Продукци кийчъяра дихалеи мехкдаьтта машиностроене заводашка производства технологи оргалъяхха тоалра ваьккъайи хьакъехьа доклад дир хьаьнна дир нов. И. И. Ивановски — ВНИИНГ нефтемаша институте директора.

Совещание балхаш дакъа лаьцар КПСС обкома секретара С. С. Апряткина. Дих дийнахьа хилар совещани.

БУРУВ ТОХАРА ТЕМПАШ ЛАКХЪЮ

Химически промышленноста энергетически доагора бедаш лоархІаш йола мехкдаьттан газови промышленность чІоагІа лоархІаш я сихха халкъа боахам дегІабоалабара. Минеральни удобренеш, синтетически каучук, хьоаса, пластмасса, кхыйола химе продукташ хьоача дасагІа йола бедаш а хинна хІаоттад хІанз мехкдаьттен газ.

Из дийна хета а вай мехкдаьтта промышленноста белхалоша токхий дехараш оттадаьд шоашта хьалхашка: уж тІехьа дукхагІа мехкдаьтта даккха. Хьовоаккхаш мехкдаьтта дегІадоагІаргал бурув деттача организацей къахьегама толамашка хьежжа мара. Мехкдаьтта скважинашта сихагІен лакха дилла йолаш бурув тохарца совдаргда хьадоаккха мехкдаьтта.

Укх шера «Грознефта» объединене бурув деттараша кІоарга бурув тохача шийсу халонаш яжа а еш дІалахача шерашкачул массехкъа дикагІа бурув тох. Итт бетта бурув тохара план 101,6 процент кхоачашъьйй вай республикерча бурув деттараша. Цул совгІа эксплуатацеи бурув тохара шера план сентябрь бетта кхоачашъьйй.

ДІадахача шера духхьала Карабулакски бурув деттача контора цхьа коллектив мара яцар бурув тохара план толамца кхоачашъеш. Укх шера, дІабахача итт бетта нах санна хьинаре къахьийгад дукхача бурув деттача конторай коллективаша. Царна юкъе я цІ. Л. Лутовиновен Карвасей кулгалду МагІалбика №№ 1, 2 йолча бурув деттача конторай коллективаш. нов. Терентьева кулгалду Старогрознепски бурув деттача контора коллектив. Духхьала, «Грознефтеразведка» яхача тресте Октябрьски бурув деттача контора коллективаш мара яц хІанзалца хьа пачхьалкхен дехараш тІадиса.

Бурув тохага сиха дегІахар фу бахьан да? Бурув тохачар хьанаш укх шера дикагІа дий-теш? Цо тІехьа кІоаргагІа тоха деш хуа бурув, цунга хьежжа халагІа да бурув тохара бахкам. Соайна 4000—4500 метр кІоарга бурув тоаш йола скважинаш массех мара яцар, хІанз массанена хІана тохац аьнна тох из кІоаргал долаш бурув. Бурув тохара бахкам сиха дегІадахар керттера бехьан да бурув деттарий опыт лакхъялар.

Бурув тохара шера план итт бетта кхоачашъяь цхьа бригада яцар дІадахача шера, хІанта укх шера уж дукха я. Царна юкъе я «Грознефтеразведка» треста мастерашта цІ. Шалиева, Слободянюка кулгалду бригадаш, нов. Кранова кулгалду Старогрознепски бурув деттача контора бригада, Карабулакски бурув деттача контора нн. Елтаев, Гуйил керте латта бригадаш, «МалгобекнефтаІ» ННУ нн. Цогаева, Атаршикова, Загилова, Русакова, кхычар кулгалду бригадаш. Цар массане а кхо бутт хьалха кхоачашъьйй бурув тохара шера план. Октябра деза цІей декъча денга кхы а 9 бригадей «Малгобекнефта» НПУ №2 йолча бурув деттача контора коллективой эр шера план толамца кхоачашъьь.

Иштта дог гІоздоаха толамаш дакха вІашатІехьдоал нах санна массанена бехкаче, инженерно-технически белхлоче, гІулакхерча наха дог а лаьаш боах шийса вІашатІехьа а беразко хьинаре къахьегарах. Малгобекски №2 йолча бурув деттача контора объекташка вахача цига дІаваха безам багІац — цІена, лостам белай я цига массанахьа. Бурув тохар опыт лакха а йолаш сов дика шоай дехараш кхоачашдеш хиларна белгалбаьнна ба уж. Цул совгІа бурув тохара керда отношени я цар. Мела дукха мах дІабахийта а бурув тохара хьалхашка латта дехараш кхоачашде деза аьха ха дІалхай, хІана бригада хІара члена хов йоте бурув тохарга дІа мел ахча доа, цудухьа мамогга кІезигагІа материалаш йоайеш, кхой беш леладу дерригга балхаш. Цо торе хулийт планах лаьрхІача бесса мара ахча а ца доалеш планал совгІа дукха метраш бурув тоха, царех хьакхула планал совгІа кийчъеш йола скважинаш, хІанта цар шоай аргІанна планал совгІа мехкдаьтта ду пачхьалкхена.

«Малгобекнефта» НПУ бурув деттарий дика гІулакх хьалаьвцад «Старогрознефта», «Сунжанефта» НПУ бурув деттарий дукхача бригадана. Цу гІулакхо торо хулийт пачхьалкхена дукха рузкъа кхедо. Масала, укх шера духхьала цу хьа бурув деттача конторий коллективаша пачхьалкхена кхоадаь ахча кхо бІаь эзар сом да, цхьа моллон скважинагІа дІаодар массал ахча да из.

ХІана бурув деттарашта хьалхашка латта керттера дехараш да балха тІа тІехьасам йола коллективаш хьалха латтачарна тІакхетар. Къаьстта доккха новкъостал эшаш я нов. Гамбиева кулгалду Іаьли-Юртарча бурув деттача контора коллективашта. Цига дукха кхоачамбоацараш да балха юкъе. Телхаю къахьегамен технологически дисциплина.

Укх тІехьарча шин бетта дика эргабаьккхаб цу коллективо а шийн болх. ДІадаьккхад балха юкъа кийсдеш кхоачамбоацараш. ХІанз цІ эзарш хІана шоай план кхоачашъьй цар. КІезига цу коллективо шийн хьинар совдаьккхача хьалха латтача коллективашта юкъе хургйолаш.

Масса хьакхалех шера план кхоачашъе торе я бурув деттарий. Из дехар кхоачашдара шийн хьинари кхо да дей къахьег цар. Цул совгІа коллективаш болх бе я 1965-ча шера, семилетка тІехьарча шера тоха деза хинна бурув ханал хьалха тоха даккхара.

ХьатІахоагІа шу кхы а халагІа хурга бурув деттарашта, кІоарга бурув тоха деза скважинаш дукхагІа хургья. Укх шера даьхача къахьегама толамаша тешалбелийт уж дехараш тоайна кхоачашдергхилара. Ханал хьалха хулаш бурув тоха яха дехар — массанена керттера дехар хинна хІоттад. ДикагІа йола опыт дІа-яха а дуй чуйша торонех пайда эцаш диза кхоачашдергда бурув деттараша уж дехараш.

В. НАЗАРОВ,
«Грознефта» объединене начальника заместитель.

ВИЛЬСОНА ПРАВИТЕЛЬСТВА ХЬАЛХАРА БУТТ

Бутт баьннаб парламентски харжамаш а хинна консерватораша Англена 13 шера дааь доал чакхдаьнна. Чакхдаьннача харжамий итогех фуннагІа дуще а Англе турча а цул доазол арахьарча а берригача из зувш болча наха къоабалдеш цхьа хІама да: шо тессача кхажаца финансови капиталеи лаьттан аристократеи партега английски харжархоша «езац» аьнна хилар. 1951-ча, 1955-ча шерашка хиннача харжамашка цар хьаьнга равноцеш консерваторашта карарьялар хоадамболлаш хьахьекхар 15-ча октябре тессача кхажа цифраша. ТІаккха, результат хила доаттІача тайпара да-кх. ЦаІ моллагІчуна хувца а луш Іаьдала керте лаьттача консервативни правительстваша Англе доккхалдергдоала а е цул сей даргдола а хІама даьзар, хІанта английски халкъа машара тешами лега вицлон а яланзар.

Іаьдал бе кхаьчача лейбористски правительства чоалханерча хьалашка дІабихьар шийн хьалхара бутт. Парламента кердача составе цул аханел совгІа алхха 5 голос мара ца хиларах лаьтта Іаь ухказара гІулакх. Парти цахадаш мелкобуржуазни радикализма позицета тийттача, програмни документаш тІарех лейборизма практически политикана юкъерех социалистически мышлене моллагІа а лераш махулла йоае гІийртача шоайла хьалха керте латташ хиннарий политика декхараш тахха дезаш хинна хІанзара лейбористски кулгалхой. ХІанта мехкара хьах лейбористски пономинкашта министерски кабинеташка корадаьча тайпара а да.

ТІехьара ди тІакхачалца аьь хетташе а вела а къежаш цхьаккха а экономически хало яц яхаш общественность тешайора финансай консервативни министра Модлинга. Мехка дешех долларийн запасаш халав дехкара баланса дефицит дІатаьккхал мара ца хилари аь тамаш. хІанта шу тІа Дуглас-Хьюма правительствас кхыча пачхьалкхений цхьайолча бахкай дехкар хьоарчадари гучадаьча ГІалгІьаьмате йоккха тамаш йир лейбористски кабинета членаша. Къамаш производство шеера шера процентни дегІаухкига Іалашлича еррига экономически халонаш дІаяяг хиларах нах тешабе гІертар консерваторащ. Цхьабакъда, экономикана тІабахарга, дехкара баланса дефицит лакхъяларга, цунца цхьана къахьегамхой вахара хьал дІахо лохдаларга, бе боах боацараш дукхагІа хиларга вуттар производство 2.5 процентал совгІа шера дегІайоалае массаза гІерт. Цу юкъе геттара дукха рузкъа дІаухийтар тІема гІулакхашта, монополешта пайда дукхагІа хургболча кхадаш доазол дехьа дІаухийтар капиталовложенеш. Массаза а дипломатически аьттуа ца хилар, НАТО-та гІоалхарча шийн союзникаш бахьан чубахача колдалара фуннагІдаь а хьалхаболла гІертар, кІезиг-кІезига кхыча столицашта хьалхашка дош дайдалар — иштта дар консерваторий арахьарча политика гІулакхаш.

Консерватораша дІачуйнагача баьлеча кордоев чура Англи араяккха ховргий-те лейбористашта? Англе хІанзарча историе керда оагІув хьеелла мотаргдий-хьоеІ царна?

Вильсона правительства бе безача балха программа чІоагІа тІа йиц укх деношка община палатас. ЧІоагІа юва хІана аьнча, парламентски харжаний результатех Іаьдал бера мел даьннараш кердача администрацие дукхача предложенешта раьза ца хиларах. Боккъалдар аьнча, стальелитеи промышленноста национализаци яр, квартирашка балача къеча наьха хьакъ бехк ца беш цІеной дахьа лежкъайтаргдоацаш квартирех телача наьха тІахьожаш оттабар санна доза цхьайола цатоамаш консерваторашта дукхала хаха лерхІ лейбористски программе. Нах чубаха цІеной хьаллелта наьха чухнакьа даккхара, пачхьалкхен дошлакьа хургйолаш лаьттий участкаш хьанийра илан а дІахо йодача хана лаьрхІа. Пенси, кхыйола социальни пособеш тІатохарга а иштта кхыйола гІулакхаш керда а аьннал кердача правительства.

Шеко яц уж мероприятеш английски къахьегамхоша тІаэцар хиларах. Бакъда, иштта шеко йоацам-и да мехка социально-экономически вахар кердача новкъа лакхара йола торонаш цу гІулакхаша хьахьокхаш ца хилар а. «Производства ерригга средствашт вІашагІтохадага» хьадехам бола пункт парте программа тІа хІанзалца хьа болаш але а. кхыметтел дукха ха аьнча де лерзІар санна а хІанзарча правительства программа установкашка цхьалц иетто бепеалаьвеш яц социализм. Дерригга шо до лерхІар хьаьаокха ха хІаьа а хиннаш Вильсона правительства аьа тарау. Из кийса да. ХІанта дикадалийта йиш йолаш лац хІана лейбористаш парламенте тешаме хьа долаш да хилар а. Шоай керттерча дехтелех цхьанне багенца гучаьха хьакхайкадаьц консерваторана торе хиннача моттиге лейбористски правительства «Къаьнрг хоадаеэ шоаш сийча хилар. Кеца йоазон хоамаша четащ деча тайпара, хІана хьахиннача хьалашка болх мха ца бъалуш дІабахарен програма тІа белгалдаьраш тІагІерта кхоачашдерен тактика я министрой кабинета керте латтача Гарольд Вильсона парламенте аьнар. Цу тайпарча тактико толам баккха тавауш хилара [illegible].

Историе тешал ду кхычунна а. Парламента хала безачул тІех лоархІам бар аьнна хола Ленина дешаш болхлой болама дентелашта гІа а доаийт цо. Шоай политика англиски халкъо хьалдоацийта вІашатІехьахийта везача хоаш ба лейбористски лидераш. Шийн аьттехьарча флангере латта, бакъда хьалхе а, из хьаллоацаш хоа аргдоацаш къахьегамхой политически организацей оагІонтахьара общественна деш зола кулгал хилалза даргдоалаш а кийса а хилар шоай опыте боккъона гучадалалаза цуй политически задачаш кхетадергдоацаша бола дукха союзникаш шийгахьа бахадурбоалаш а организованни белхлой [illegible].

Шеко йолаш яц Англе чуро а иштта цул доазол арахьара а Вильсона правительства арахьарча политикага лаьрхІа хьежаргхилар. «Шийлача тІема» керда курс лахарен концепцешка хьалхадаьхарий къахьача диие тІара халанеш керда никъ лахаяхеи дарг ца хилара кхетам хьахулош латт Англе. Кхыметтел буржуазни «Обсервера» а мухІарё ду такана: мела дукха балан хьалйойла а мела дукха тоькана бомбаш лелхийте а баланс тоалургъяц... «Шийн програмни заявлене тІа машара гІулакха а берригъюкъарча кхерамзлен а дукха кхетхам вІаьдбелга, халкъашта вІашшийн гІулакхаш леладелга шо кхоачашде лерхІаш хилар дІахайийхадир парламенте лейбористски правительства. Уж гІулакхаш могаза метаргда. Цхьабакъда, лейбористски предложеней арахьарча политика позитивни дакъа хІанзарчоа кунца халаш ха. Дерригача гуиене белгалъяьккхача тайпара НАТО членашта вІашагІа пачдехкаш а машара гІулакха кхерамне а долча «дукхача оагІоний», кхерий вызех долча тешаех шийна фу хет а аьнадац правительствас.

ХьалхагІа хиннача лейбористски правительства — Эттле правительства — пот дІакхийзар, цул тІехьагІа хІалак а хилар шийн арахьара политика — Черчилла цІерана бувзабенна шийла тІом ца товжаш хилар бахьан долаш. Из массанена а хоаш ха. ХІанзара правительство цу тайпарча хьала тІа кийсъяха тарлой-те?

В. НЕКРАСОВ.

ХIАНЗЗЕ КИЙЧЛЕ БIАЬСТАНГА

Кхашнара балхаш толамо чакхдаьхна эшича хьалех доархIамегIарчарех да машинно-тракторни парк кийчъелга. Цудухьа 1965 шера бIаьстен балхашта техника ший ханнахьем дикен кийчъелга хIанзза а дIадолаье деза.

Ка хета а дешн тракторашта, сеялкашта, кхьйсача лаьтта кийчдечеи дIалучеи машинашта ремонт е болабеннаб Грозненски производственни управлени колхозийн совхозийн механизатораш.

Массеха шифр йоалайича кховчам ба управлене механизаторий бе бехаф мел болх ба кара. 1965 шера эканна балхаш дара тоае еза: 342 трактор, 210 нук, 130 сеялка, 180 культиватор.

Соалнарчул дикагIа болх бIаьнтехьа а бакхха техникана ремонт е болабеннаб укх шера управлене колхозийн совхозийн механизатораш: ремонтни мастерскеш дикагIа кийчъяйъ, эшаш йола запасной оттадаш IалашъIяй, хIаьта керттердар — ремонт еча хержаи лакха квалификацеш йола нахраш. Цу доллача хIанзза дешаха кеакъостал цу тракторашта дика ремонт яра.

10-ча ноябре кхаччалца ерригача управлене гIолла лаьрхIача тоаль хьинай 48 трактор, квартале тоае езарех 27 процент, хIаьта совхозе цу хана тоаль хиннараш 39 трактор нийса хцар.

Ремонт къаьстта дика лел IV-ча квартале тракторашта ремонт яра плани 75 процентни комбайнашта ремонт яра план 83 процентни кховчамъяьча № 2 йолча баьца даарий-шурий совхозе. IV-ча квартале тракторашта ремонт яра план 32 процентни комбайнашта ремонт яра план 43 процентни кховчашъяьй Грозненски опорно-хьокхама совхозе, № 3 йолча баьца даарий совхозе 50 процент кховчашъяьй тракторашта а комбайнашта а ремонт яра план.

Цхьабакьда, тракторашта ремонт яра болх хIанз а бекъоица дIаболабаьна дола боахамаш а да управлене. Цу боахамех я Старо-Юртовски совхоз, «Новый быт» яха колхоз, Советски района колхозаш.

ДоархIамера гIулакх да № 2 йолча баьца даарий-шурий совхоза механизаторашех специалисташех дIадоладь. Цар дехьар тIайнйад тракторашн ялаташ дIадуй машинаш 25 яхаръ тIаххачишехьен ялаташ чуэца машинаш 23 феврале тIаккачалехьен дикен тоаль яха, ремонт еча къахьегама эсарле 7 процент лакхье, ремонт яра дIадодар 5 процент лохде. Цул совгIа, механизаторий говзал лакхъяр духьа укхаза Iаи замалахьа лаьтейк е а ерригa машинаш бокъонаштеа хьежжа Iаи замалахьа дIаоттаира кийчье а лаьрхIад.

Шейса яц № 2 йолча баьца даарий-шурий совхоза механизаторашен специалисташен дIадоладь дика гIулакх Грозненски управлене деррига боахамашка чIоагIа хьалхоанаргхилараx.

Техникана ремонт яра нийсса чIоагIа тердо ю управлене боахамашка болх ца беча хама машинаш дIаоттаь лоаттара. Цу дешна хетаь яр № 2 йолча баьца даарий-шурий совхозе трактори бригадий бригадирашна хиина семинар. Семинаре дакъа лоацаш хиннараш хьежар цу совхозе техника дIаоттаь лоаттаелга мишта вIаштIехьдаьяйтад. Семинаре чIоагIдир юртбоахаий машинаш дIаоттаира гIулакх хIара боахаме мишта латт хьажа.

В. РОГОВ,
Грозненски производственни управлене кертера инженер.

Дикача нахах

Грозненски Центральни ремонтно-механически заводе Данченко Олег балха вена шин шу совгIа ха а. Цу юкъа доахача къахьегаи толамийца дика дIайовзийтай цо ший цIи заводерча болхлошта. Цхьа бутт дIабодац бетта план цо 140—150 процент кховчаш ца ши. Духха ха а Олега семилетка ворхIлагIча шера четах болх бу. Ер шу дузача дейоцна ворхI шера план кховчаргъа йорхI цо.

Духхьашха из нига балха вечача хана цхьаниха балха говзал йоацаш вар Олег. Цига балха боахача новкъостаща доаха къахьегамо толамаш гуш йолча укхе дикний дешараш шийна хьалхашха оттадир. Йоацача хана массеха балха говзал карайраяьи коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яккха дIарахIар цо. Уж дешарай кховчаьйра нигаи хьадара цхо ца дешн къахьийгар цо. Шин-ахь бутт йалаь ... тросварщика говзал Iомайр Олега. Цул тIехьагIа духха ха ... тельщика говзал а толамца карайраяйр. ХIара смена норма юкъера лаьрхIача 140 процент кховчаш а еш, монтельно-сварочни участкерча болхлошта юкъе хьалхарчарца коммунистически къахьегама ударник яха сийлен цIи яьккхар нов. Данченкос.

Даьчох кховчамбаь Iеш вац из. Гаворевчих яха кхоалагIа балха говзал карайраяйр. Тха участке цунна баьхургбоацаш боих бац — йоах участка начальника Узумов Григоре. — Нагахьа санна участкера боахло ца вогаш цIагIа висача, цул метта дIа а этта болх бе йиш йолаш ва из. Из балха венача цу юкъа дукхаза къахьегама книжка тIа дIа а яздеш баркал аьнад. Сийлен грамоташ еннай нов. Данченкона.

Грозненски нехдаьтта институте кхоалагIча курсе заочно деша вагIа цо. Боих дика барта хьежжа дика дешаш белгалваьнна ва из нига а. Общественни балхах а хьинаре дакъа лоац Олега. Цеха профсоюза комитета производственно-массови сектора кугалдеш ва из. Мишта дика къахьегама толамаш каргIнуба балха тIа хьалха латтача Олега. ДIахо а хьинар совдоахаш дIавахар лов тхона нов. Данченко.

Сурт тIа: Данченко Олег.
Ю. Пливко сурт.

ХЬАЙБАШ ЛЕЛАДЕРИЙ КЪАХЬЕГАМА ТОЛАМ

Шалла производствени управлене «Новогрозненский» совхоза шурий-товарни ферма коллективо боккха толам баьнкхаб социалистически яхье. Пачхаьлкхенга шура йоххара шера план хаьнах хьалхе кховчашъяьй цо.

ХIанз «Новогрозненский» совхоза хьайбаш леладерашкара 4678 центнер шура дIакхаьчай Даьхенга, шера план 4670 центнер йолча метте. ХIара денна 1400 килограмм шура йоаних укхаза. Мишта вIаштIехьдаьнад из толам боккха кьонача специализированни боахама. Совхоз вIашагIъехкача хьнахарча дешие а дека кулгалхошех партийни организацеи чIоагIа уйла йир цу балха. Хержар дикагIа бех булургбоа кадраш. Фермайа кулгайде этгар коммунист Эльсаев Шейнахьмад, керттерча зоотехникаьа хьожанер нов. Маковкин, керттерча ветеринарни доралла — нов. Чугуев. Учети отчети меттиоттаpa, цхьа барт бе балаш къахьега болабелар уж. Хаметтел юххьанцара зоотехнически учет яцар ферме. Дерригача доахангара хьаьнкхача шурий жеархIам а беш хьайбашкара из духхагIа яккхара деша уйла еш хьанкха цадар.

ХIанз из гIулакх хуцадоcнад. ХIара дитт дийнахьа совхоз кулгалхой тIа а бойла ...ш шура йоахих. ХIара Iатто дуча шурий лоархIам бе тардолийт цу гIулакхо.

Денцен буса доярашта бахче балха итогаш из дийнахьа цхьазза. Хьайбаш лекхачул тайпа цIи тIа йолаш йола молнеш яра а йоалаш баьча балха итогаш ерригача коллективна дIайовзийт.

Хьалхарча дийнойке а дейх хьакоагIа доярашта юкъера социалистически яхь: Цига кетало лекхарей белгалбоах совхоза дирекце, партийни организаце, ферма кулгалхошта. 10 дийнахьа хьалхе лелаьча доярхана карара дара тела цIе вимпела дахча совгIата лу.

Духхьашха дахкаьчарех дуукхара дукхагIа дола детта доахан, Царех хукка шура луш бола етт бара уйла тIайохийт ферме.

Хьайбашта гIулакх дергеи дIовттаь лоаттаду меттиг дика хиларгеи хьежжа хул цар хуш йола шура, бакъда, керттердар доакъара бэз да. Цу гIулакха къвастайяр тайп-тайпара культурни дIайийна участкаш. Дьаьи довзадара гIулакх лерттIа лелахера бойна Гуша Мустиева Iалухина, Тайсунов Аьхьад, кхычар.

Укхаза керттерча зоотехникий кугаг а деш искусствени осеменение ей доахамна. ХIаьта, мишта бара болаш къахьегарча хьалхарча шерра а шоай бойна тIа йоахка котале ляхкх вIаштIехьдоаьлир коллектива. Сентябре бетта, цхьабараша ккьеттел август бетта а кховчамдир шура хьахара шера план. Царна юкъера белгалъяьнха нагагIйолаш я Эдилсултанова Сайнат, Байтуриева Бона, кхыбараш.

348 етта бокъ да ферма. Деррига гIулакх цу укхаза уж хьалкхара. Пишкх 400 грамм шура йоацача юкъера лаьрхIача дени-бусен 450 грамм довай тIакхот цара. ХIаьта цхьаболча Iаьсий делаьерашта тоттаре доккхий толамеш даьлад. Метсаш, дени-бусен 600 грамм тIакхотайтай нов. Ремизова групперча хIара Iаса.

Дика гIулакх дара хIара 100 Iатта тIехьа 90 Iаса хьалкхедаш ферма къахьегамхоша. Ерригa помещенеш шай ханнахьа ремонт а я кийчъяьй. Планаш совгIа 500 тонн совгIа дIайзлай силос. Шортта кхоачашйолаш йайчабьа гIейна доакъар. Чудекха йIайха моттигаш йолаш, шортта хьа доакъар долам Iа яхкхаги я укхаза хьайбашта.

М. АЛЬБОГАЧИЕВ,
тха собкор.

Говза кулгаш

Шерра-шера дукха доахал Iахар дисар бахьан долаш дохкха ю кулар Урус-Мартана производствени управлене «Лермонтовский» совхоза шолларIча отделене шурий ферма хьайбаш леладерашта. ТIадилла доархIамегIара гIулакх тешамо чакхдакхьапар цу хана хиннача осеменатора. Во лелайора йоахана учет. Цун метта вахийта из болх бенаш сагI вацар.

Ферме болх бе хиина Магомадов Хьасанбек осеменаторалла денна вахийтар совхозо.

Из дар ляь шу хьалха. Лайша а ваьнна хIанз ферма бола болх из нов. Магомадов.

Ше осеменатор а хиина тIаьнача дийнахь дена бокъда къонсан лаатбу цо доахан Iахар ца дисийтар духьа. Дикка из ляннай къопача осеменаторо лоацове хане. Мосала, Магомадов ферма осеменаторалла болх бе венача хана хIара 100 Iаттах 20 етт Iахар бар. ХIаьта укх шера баьнна бозача 210 Iаттах бархьаб 162 етт, ер шу чакхдалалехьа бахка бозаи кхи 48 етт а ба цига. Цхьаьнкха етт Iахар бисац.

Ший ферма доахий мешь яккхад, уж бутIе дахка деза ха а тоабар лерттIа учет ледаш. Цхьа отталоча учето тере хулийт доахаиий боагIетгIа хана осеменени е. Цу гIулакха лаьрхIа зоотехнически журнал ледаду, цул совгIа хIара Iатта къаьста карточка я.

— Нагахьа санна бахкаь етт шоай хайнахаш бутIе ца боагIе из бу бахьан долаш бесаб, лаар кхийттаьде хьо. Эшаш хуле сихха дарба а ду.

Осеменени яра болх тоабар бахьан долаш свиносе хьалха латтачарех хиннай из ферма. Кховчамъяьй цар шура лакхара итт бетта план.

Г. ЗАКИРОВ.

ВIАШИ ТОХКАМАШ ДИЧА ГУЧАДАЬННАД

Наурски производствени управлене «Терский» «Минеральный» яхача совхозий коллективаша шоайла социалистически яхь лелаю ер кхоалагIа шу да. Цу яхьо шийна а боалаша вIеаигa пайда лац. Цар дешаца а гIулакхаца а шоайла новкъостал ду.

Духха ха йоалаш совхозий делегацеш вIаши тохкамаш деш хилар. Цу нагахьа шорта боахама къахьегамхой хьайбаш Iанга кийчдара гIулакх мишта латт хьожаш бар.

ЧIоагIа теркам тIабахийта хьежар «Минеральный» совхоза делегаци «Терский» совхозе хьалъеча кердача хьайбай объекташка. Аьа деза, «Терский» совхозе из Iойиллача гIоне па хиннача тайпара гIишлош хьалъяра балхаш дIадолаьдаьлга.

Укх шера совхозе хьалъьяй бардI вошара, искусствени осеменене станци. Совхоза шоллагIча отделене хьалъеш латт стандартни корпанка телятника, «карусель» яха доахан детта механически установка, хIаьта кхоалагIча отделене «елочка» яха установка еш латт. Цул совгIа хьал а дань эксплуатаце дIачудена ша леладерашта лаьрхIа лаь цIа. Цу отделене дукха ха йоалаш хьалъяьча коннараш тIа яра билаьб. Царех дукхагIа яраш электрически сердалчуйилла а я.

ХIаьта а лелалхоша «Терский» совхоза цхьадола гIалаташ белгалдаьхар. Геттара эсала тоар цига къаьна хьайбай помещенеш. КхоалагIчи йиьлагIчеи отделенешка цхьайола хьайбай помещенеш хIанналца тоаль яьннац. Болх беш яц ерригa автопоилкаш.

ДIалахача шера Iай хьайбай помещенешна ханнахьа доакъар хьатIа ца оацар бахьан долаш дукха транспорт яйшар цара. Цу гIулакхо дохка ю яр. Цхьабакъда, уж гIалаташ дIадахара укх шера а цхьаьнкха хIанна яьйац цига. ДукхагIолча жена хIанз а гIона доакъар тIаззадац.

Цул тIехьагIа «Терский» совхоза къахьегамхой «Минеральный» совхозе хилар. Цу совхозе уж чIоагIа рьаза хилар. Цу совхозе доахан шар деррига доакъар хьайбаша Iа доанкхаргдолча ханнахьа хьатIабар, духхагIолча жа лелалеча бригадашна шин Iаи кховчамбилла силос дIайоллар.

Хьаьший теркам тIаозаш дар «Минеральный» совхоза хьайбаш леладераша Iаьсашта геттара дика гIулакх дешн хилар. Ерригача фермашкара Iаьсий дика тоадемна да. Хьайбай помещенеш даьи кIир етташ цIена лелаю.

Укхала а «Терский» совхозе санна шерра хIалолдаьй гIишлош яра балхаш. Бакъда, уж тIеIьадуе совхоза кулгалхой бехна. Эсала тIакхухьа гIишлоя материалаш.

ВIаши тохкамаш дара балла итогаш еча хана яхь лелаеча боахамий делегацеша лаьрхIар ер бутт боалехьа деррига кховчамбоаипараш дIадаха.

С. ФЛЕРОВ.

ДОЯРКАЙ КОТАЛО

Укх шера хIара кхоабача Iаттагара 1550 килограмм шура яккха езаш бар Урус-Мартана производствени управлене Мичурина цIерахча совхоза кхоалагIча отделене шурий ферма хьайбаш леладераш.

ДIабахача итт бетта дикагIча доярка Алуева Iаламата хIара Iаттагара 2144 килограмм шура яьккхай. Мишта дика толам баьнкхаб цунца массеха шера социалистически яхь лелаеча доярка Абдулатова Амината а. Цо хIара кхоабача Iаттагара итт бетта 1806 килограмм шура яьккхай.

Из толам баккха вIаштIехьдаьннад цар хьайбашта дика гIулакх дар бахьан долаш. ХIанз шоай бертига нига тIа а бахийта пачхьалкхенга шура йоккхара йодаий кхоачамъеш ба хьайбаш леладераш.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

ДТ-75 ЯХАЧА КЕРДАЧА ТРАКТОРАХ

Укх шера аьхка оахача, ялат дIадуча, кхьадола юртбоахама балхаш чакхдоахача хана вай республике аьгара хьайха болх бе йолаедар Волгоградски тракторни завода керда арадаьнна шин бIаь совгIа трактор — ДТ-75.

Цун двигатель шин болашагIа а (75 говра ницкъ); хIаьта цо трактора йиш хулийт хьалхарча передачаца сахьата 5 километр никъ а беш 3 бонн мукх хIабахьа.

Рама бив ца болаш, хийтта, ДТ-54 яхача тракторчул чIоагIагIа я. Переключаи ворхI скорость йолаш йолча коробка дикагIа тобо хулийт тайп-тайпара юртбоахама балхаш де.

Трактериста балха хьалаш тоалла автомобиль яр санна йIоахьеш ... пишка цIендеш вентиляции, шин сагаз лаьрхIа йола хIаьла сидени чу а болаш йола къайла кабина я трактора. Цхьабакъда, ДТ-54 яхача трактораца нийсайча ДТ-75 яхача трактора дукхагIа йола оатхалаш тоаьвалле, «УКМ» (крутящи момента усилитель) яха, цхьан юкъа чIоагIа тIабехаш бола шин байбара оттаь коробка лертIа ца яхаш «Сельхозтехника» объединенега ца доткъаеш бар цунхача совхозашъарен колхозашкарен трактористаш.

Цу боахамашка хIа а баха, специалисташа гучадаьккхар, дуккхача тракторий «УКМ» яхача коробка чура дьаьтта тIехьашкахьарча соана корпуса чу укхаш хилар.

Даьтта тIехьашкахьа шлаухаргдоацаш трактораш тоае республиканска «Сельхозтехника» вийха Грозненски завода шин боахло. ВГТЗ инженер-конструктор нов. Ф. М. Чеботарев завода технически тIахьожама отдела инженер-механик В. П. Зуринна. «Сельхозтехника» республиканска объединене болхлоший цхьана республика тайп-тайпарча боахамашка 11 трактора-техкамбир цар. Цар чIоагIдир даьтта передачаш тувнача коробка юххьанцарча гIоира хьалхашкахьара йист вIашка эттача гIолла хьа а укхаш, тIехьашкарча соана корпуса чу укхаш хилар.

Эксперименташ йир Шелковской производствени управлене Межникова цIерахча, «Коммунизмага бола никъ» яхача колхозий доалахьарча ДТ-75 яхача трактораша. ТIехьашкахьарча соана корпуса чу укхаш доаль даьтта кхычахьа лостадар духьа «УКМ» яхача корпусах 8 мм шера Iург даьккхар, хIаьта цул тIехьагIа даьтта Iочуахара ха 1,5—2 сахьатагара 8 сахьатага кхаччалца йIаьхъегара хилар, цхьабакъда, цо кховчамбацар цу трактораш тIа болх беш болча трактористашта. ТIаккха завода болхлоша лаьрхIар вIашагIхоттача муфтане даьтта хьаухаргдоацаш шайба а ялдаьтта хьаухаргдоацаш шайба а еланна, УКМ яхача корпуса кхы а шин Iург даккха. Уж операнеш чакхъяьхачул тIехьагIа хьачуухаш йола даьтта сецар.

Завода специалисташей «Сельхозтехника» объединенека болхлошех шин хIираниа хьийга къа толамца чакхдаьлар, хIаьта хIанз трактораш юха а болх бе йоаленний.

Волгограде ше дIавахале хьалхагIа конструктора нов. Чеботарева «Сельхозтехника» объединене болхлошта дийцар кердача трактораx дола хIадийцар кердача трактораx дола хIамаш, цо шхейтар вIашкатташ йола моттигаш овхийтаи йола сатхалаш, шайбаш хьа мишта е еза а Iург ишта даккха деза а гойташ йола чертежаш эскизаш, механизаторашкара дехар дир цо цхьана оарцагIа а даьнна трактора болх тоабаре УКМ коробка чура даьтта тIехьашкахьарча соана чу ахар сацийта дола гIалат дIадаккхари духьа заводана бувзам лоаттабар.

Цу гIалатах бола белх заводо шийна дIатIа а ийца, из дIадаьккхара новкъостал дир. Нагахьа санна тIехьашкахьарча соана чу даьтта укхаш йолаш боахамаш кхы а хуле, консультацеш еха еза «Сельхозтехника» республиканска объединене керда техника юкъехьаьхьара йолча группера инженерашкара.

Н. КУПЛЕВАЦКИЙ,
Нохч-ГIалгIай «Сельхозтехника» объединене «Гостехнадзора» инспекце начальник.

Доаханна керда помещенеш

Шерра-шера хьайбай алсамдуй Грозненски производствени управлене Ленина цIерахча колхозе. Дуккьаза укх шера 500 етт тIакхийттаб колхоза Iуда. Цунца дувзаденна хьалхьаш хьайбай керда помещенеш. Массеха из хьалха дIачудахийта мара ца хиннай хIаране чу 250 бежана моттиг йола 2 коровник хийчъяьй. Ханал бархI ю хьалха йистельаи уж помещенеш.

Хьайбашта уж помещенеш хьалъеча доккхий толамаш даькар Коптыпов Ильяс, Губанов Алойса кулгаждеча плотникаш бригадаша. Цу коллективай хIара членно 35—40 процент тIехкхочашйора производствени нормаш. Гишлой материалаш лертIа кхоа а беш дIахийтар бахьан долаш итташ кубометраш хьун марх кхоаби хIобаь цар.

Керда птичник хьалъеча хIанз хьинаре ялъбегош ба гIишлойхой, хIаьта графикал 5—6 дийнахьа из объект хьалъяь аккха а лерI цар.

Ю. ВОЛОГИН.

Хиш дика дехк

Шелковски производствени управлене «Красный пахарь» яхача колхозе де а доагIаш сий ду колхозхочун Михальченко Николай Федоровичa. Дуккхача шерашка тайп-тайпарча участкашка балхаш деш хиина Николай Федорович хIанз поливальщик ва.

Хий дика дехк нов. Михальченкос. ХIанналехьа гIурахьа дIанийнача 200 гектара гIарча из болча ялаташта хий дIаьла хьаьннад из. ХIанз 110 гектар йолча кердача участкана хий дулаш а ва.

Норма 150 процент кховчаш ца еш цхьанкха ди дIадолаш поливальщика.

М. ТКАЧЕНКО.

ШИ ВЗРЫВАТЕЛЬ ЙОЛА БОМБА

«Газеташ тIара аст-маста деш сена «юкъарча рынкина» чуро барт вIашагIа цо кхатача доаий хьакъеньа, белгала аьлча, Францеи Малхбузенгерманеи вIашдуьхьалъенай хьакъехьа. Газета оагIонаш тIа дешача бокса дуццал тхона, шоагIа шаIаш да гIуланкха», «Известой» редакцега из дешар дола «Серпи молот» яхача Московский заводе читательни группо.

◇ ◇

«Юкъара рынок» ший Iожалах лергьа», — аьлар укх денноашка Францеи премьер-министра Помпиду. ХIаьта вIалла дукха ха йоацаш а тIехьа «ялхне» мехкий (Франце, Итале, ФРГ, Бельге, Голландие, Люксембурга) политически деятелаша гиинаш дехар Европейски экономически сообществана (ЕЭС), капиталистически интеграце толаний хьакъехьа язььча коталоний релацеша къовзадаьлар газеташ. ХIаьта, ваьIа санна «харцдора» интеграцех хIанзарча пачхьалкхен-монополистически капитализма экономикай политикай органически керттера дакъа хиина хилар бакъ а деш цуйца цхьана «юкъара рынок» вашывчаткапа йиза хилар хьадхагIе а хьахьоихаш хиннача марксисташа лар. «Форин аффере» яхача американски журнало ший 1964 шерарча апрельско-июньски номер тIа бердоахар «юкъарча рынка» чухьара вIашдухьаленаш къоастаюлуре дахилара» хьакъехьа «марксистий гIахилара» латера дог тешар. «дарна Iуьттараш йора» капитализма «хила хьакъ долаш йолча» экономически вIашдухьаленашта къаьстта дукхагIа уйла тIайохийташ йола идеологическа косность» йоаллаш ба яхаш. ХIаьта «Насьон» яхача французски газето хIанз йукIаьдо ду. нагахьа санна ялатийна оттадеча юкъарча мехкий хьакъехьа барт вIаштIехьа па боале, тIаккха «Европа, марксисташа ваьлача тайпара, «объективно» йохайгахьа дастаргхилара».

Бакъ хилар. «юкъара рынок» — из ший гIулакхаш пачхьалкхенга гIолла лелаеш йолча ялх мехка монополистически капитала дунен халкъашта юкъера барт а, цар шоайла доаттабеча къовсама арена а, капиталистически мехкий вIашагIкхетар а, капиталистически дуненна чухьа вIашагIхадар а, капиталистически экономика интеграци а, цул дезинтеграция а йолга. ХIанзара экономика вIашагIтоха еэаш хилар из шеко йолаш дац. Цхьабакъда, монополистически капитал ши из дерглар. Пачхьалкхен - монополистически капитализма хьалашка интеграце, бух соццача кхьачача вIаши хадарга, вIашдухьалоаш мукъаларга вут.

Центробежни низаш — уж да вIаши духьала дола къаьнийн къаьстача монополистически группай хьашташ, монополистически буржуази ерригача класса юкъара хьашташ къаьст-къаьстача монополий эгоистически хьашташца цхьана ниislуш ца хилар, тайп-тайпарча монополистически группашта юкъера антогонизмаш.

Тахан «номер цаI йола взрыватель» я «юкъарча рынка» ялх мехка ялатийнех кьича юртбоахама продукташтех цхьай тайпана кьаьхаш оттаlара хьакъехьа йоа. Укх тайпара да сурт: кIа цхьан тонна мах (1963 ш.) Малхбузен Германе 475 марка бар, Итале — 454 марка, Бельге — 416 марка, Франце — 397 марка, Голландие — 393 марка. Из мах Францеа лаьча кIа тоннах 400 маркана шийсбоха безам ба. Мах юкъера лаьрхIа оттабар, цу тайпара, маьхаш, малхбузенгермански азараш лохдаьгеи француски дазараш лакхдаьгеи кхургдо. Шийна еша кхачаш продукташ 30 процент гарга арадаьяр тIаккхуьй ФРГ-ас. ХIаьта, нагахьа санна ЕЭС-а юкъе маьхаш цхьатарра нийслойя, цун импорт кхы а дукхагIа даккхургья. вIана аьлча ялатий маьхаш лохдаро цунна аьтту боалаш хулийт ялата культураш кIеелга. ХIаьта Франци — юрта боахама продукташ совнагIа дукха йола мохк.

ФРГ-ас цхьа мах оттабара хьакъехьа цхьакхта тайпа соглашени е ца тигар, хоржамаш бахьан долаш да, яхаш лзду малхбузехьарча кена йоазоно (1965 шера гурахьа хоржамаш хул малхбузенгермански бундестаге). Шеко йоацаш да, юртбоахама продукцена уггаледча маьхий проблема ФРГ-е, Франце а санна, — из харжархой проблема, ахархой голосашта тIехьа тIакга хилар. Цхьабакъда, из дац «юкъарча рынка» юртбоахама политика хьакъехьа сехлара ира отта йоин доаьшаи йола кхы цхьаьха йоалаш а керттера а бахьан.

Франце чIагIертрахт Малхбузен Германе шийн юрта боахама тела субсидеш кIезигьелгеи хадегIа йолча французски продукташта рынок хьаьллкхагеи. Теркал де дезаш да, 10 шу хьалхагIа ялата, дулха, шурий продукташ, шекар арахьаба тIаьрий продукташ хиина Франци, хIанз ший юрта боахама индустриализаци яр бахьан долаш цу продуктий йоккхагIа йола экспортер а хиина дIахэттахилар. Цудухьа, кхоалагIа долча къаьстта а европейски доацача мехкашта къайла йола юртбоахама продуктай рынок хьаелга «юкъарча рынка» юкъе Франце дакъа лаьцара лерхIам долча керттердарех цаI да. ХIанз Малхбузен Европе ухача 1.500 млн. доллара маьха йолча американски юртбоахама продуктай экспорта дукхаьа таможенни барьерош оттае лоаъа Францена.

Малхбузен Германех даьца аьлча, цунна гIуох лац. Ялаташта цхьа мах а оттабаь. Французски юрта боахама продукташта шерра никъ хьабелла. Цунна тешал ду цун официальни позице: «юкъарча рынка» хьакъехьарча договорага хьежжа «ялхне» мехкашта юкъера ерригa таможенни тешалкхаш дIаяха езача хана. 1970 шерага кхаччалца еш тIехьадаккхар. Малхбузенгермански монополешта дезар да шоай промышленни товараш юртбоахама продукташ хьаеш йолча оаттаьиа дехьарча мехкий рынкашка ахар. ХIаьта цу гIулакха уж товараш дIагIоргдоаца рынкаш ФРГ-е Iалашъе еза цу тIаккхьарчар. ФРГ-ена къаьстта чIоагIа лов США-ца торговли лелаяр.

Ялаташта цхьа мах оттабарах лелаш дош — из да франко-малхбузенгермански соперничества проблема дакъа.

Французский хоаI дечa гIозарашка сахьайза тоицо яр законоперно да. Малхбузенгермански капитала экономически экспанси Францена кухьала ераль я. Кхетадеш да, наравтельнин кхычен соглашенешка гIолла малхбузенгермански монополистически капиталаша айхха шоашехьача цхьайолча французски монополешта кIежига найлаш теш ца хилар. Цхьабакъда, кагийн юкъера предприятеш малхбузенгермански конкуренци бахьан долаш йохар кхерам болаш я, интеграце хьалашка Iалалнате сиха кIежигну ахархой боахамаш. Францена, бIарча мохк из хилара тарра. цIейкхаштара проблема — США-е хьалдоаттаеча Малхбузен Германеца доаттабеча экономически къовсаме духьал лоаттадар.

Политика йоацаш экономика яц. Бакъда. ЕЭС-а исполнительни органа председателя В. Хальштейна бахьаелчуйна хIалла долае а гIертаи. хьахзайкалу. «юкъарча рынка» дукхача оагIорахьарча ядерни низаштей юкъе вIаши тийпа цхьаьнкха а хIанз дац. Цхьабакъда, Франце къайла хьай цу тайпара низаш вIашагIтоха дагахьа проект оттае гIертара шийга бахь яхьча хилар. Франце Президента аьлар, уж шоай политически наьнага юкъа «кIезига хилла а дукха хиина а Францена духьала» йоагIаь да. Ставка — Малхбузен Германе атомни вооружени сев йоцча а. хIаьта дукхача оагIорахьарча ядерни вооруженей хьакъехьара лош — цу тедан взыв... Ялатаита цхьа маь оттабарен дуккхача ... хIата цIо ... йолча хьакъехьарча дешах йолча французски ... чIоагIа боаш йоалаш къамаьа ... ФРГ кхьича мехкашцарча гIулакхий министра Шредера «Висбаденер тагблатт» яхача газета тIа цена теха арадаьнначa ший интервью тIа. Цо аьлар: «Из (франко-западногермански барт кхьоагIо. — В. Ч.) хIерана вIаа оттае безаи болаш вай хьалхьа а. Цхьабакъда, вай мишта кхетта деза, доаллараь вай пачхьалкхенаш цхьатарра ца дIалараx, гегейонега кхача тIеоттайалараx кхерамга».

Хьайна, хьаьналлаш йиста ду тагаи малхбузенгермански протекторат! ХIаьта чIоагIдуш лотташ къовсам а ба. Франце ультиматуми хьеведа дIахов ялатийна оттадеча мехкий хьакъехьара лош 15 декабре хьатIаьнхачале къоастадерга. «Нагахьа санна юкъера юртбоахама оагIонаш ца хуле, — аьр «Насьона», — вешта аьлча, нагахьа санна юртбоахама продукташта дакъа европейски мехкаш ца оттадеи, яхь Европа а хургьяц». (Бакъдоа аьлча, «Насьона» кхетаречох. Европана доалув оттаду цун малхбузехьарча мохко, хIаьта цо а бойргаца отта... а дац. — В. Ч.) Франко-германски къовсамаш хьакхкина кхьаьнцарха хIанам хIанзнее а йоалуш да. «Юкъарча рынка» министерий Совете бакъхьалд. хIанз укх сахьата ший мехка таможенни союз вIашагIйоалкита сихле йиш ца хилаф. промышленносто даьхье кхаь шера «Кеннеди тарифни разоружени» чакхйодахнига ханай хьалхагIа да вIаштIехьа ца хилар.

ГАТТ гIолла (торговли тарифай хьакъехьа мехка ях соглашени) чаккхочени дешах еш йола переговораш кхерана кIал оттае миттут яхар зо цу барт вIаштIехьа ца баларе. Цу переговорашка юкъ деррига а хIанна дац аьнна долча промышленни товарашта йола таможенни тарифни ставкаш вIаши кIезигъяла (5 шера 50 процент) хьакъехьа США-с еииа предложени. Дикъ дайна чIоагIа лоаьтаи ньчул тIехьагIа «малхбузенъевропейски» союзни хила аьтту баьлар ставкий кIезигъеш хоапача товарий списока къоастае а хIаьта. Из тайпара, США-парча шоай переговорашта юкъарча позице хьакъехьа бартвIаштIеньабоалино а.

Доаьол дехьарча кена йоазоно йоахар, нагахьа санна Малхбузен Германе дац а йойла, юртбоахама продуктай маьхаш бокъар лаьна ца хуле, «юкъарча рынка» ялх мехка хургйоацаш яIа а дола, къаьо тIехьашкахь тIехь а бойлаарга.

Цхьабакъда, проблема кIаьдъерттьяц вай. Империалисташта белгалара коллизи оттаеш хилар теркалдергда вай: цхьан оагIорахьара, цхьай вопрошагIа лагIа ца хIаьраи экономически хьашташ барта доагIаргдоацаш вIашдухьал латташ хиларех вIаши юкъе къовсам болаш шеина: вокх оагIорахьара, социалисташа, болашйойи коммунистически болашка, кацкий къаьнийн-хортамукъалея къовсамаш ... гоила хиларе шоайла барт ер империалистически державаш. Кхайтий из вIашдухьалуй я хIанзара капитализм бегIадхора диалектика белгалйоалхар а.

Империалистически державашта юкъера соглашене дайг телхар «малхбузехьарча дунен» цхьоагIой лардаш буйлахаи долча къезача конкуренцин къовсамашка, дукхаьле я социалистически къаьнийн-хортамукъалей боашлеш доаттабеча къовсам империалистий шоай низий консолидацен вIаштIехьаккха гIертаи хилара. Халланза довнаш хуьа шоайла соперничество лелаеш долча империалистически державашта юкъе. Цу йоацаш пхьалайбаш къоаста да деш хуе, дикъалу, вожаш цхьан юкъа. керда, кхе а сецдиена а юхааш еха гIонттар дукха тук. Франко-западногермански къовсам — из капиталистически мехкий цхьоагIона тохам йола хIанз я, хIаьта тIехьарьара тохам хIайа а яп.

В. ЧАЙРАКОВ,
экономически Iилмай доктор.
(1964 шера 17 ноябре арадаьннача «Известеш» тIера).

ЦИРК

ЙОККХА ГОВЗАЛ

Вай советски цирка дуьнен цирка искусствона юкъе нтара тlехьарех цхьа моттиг яьккхай. Из дегlадоагlа вай спортсменийи эстрада артистийн творчески буьзаица. Цун балха юкъе кертерадар ла вай таханара вахар хьакьоккхига, цу дарда тlа советски наха культурни сакъердам бар. Цулухьа вай наха дукха деза шоай цирк, цудухьа хадац цига ухача наьха лер.

Ишта да из гlулакх хlанз вайцига, г. Грозне денача «Москва» яхача паччахьалкхен цирке. Бутт гаргга ха я из укхаза дена. Бакъда хlанз а билет хьа да кхоачаш дукха нах хул цирке.

Зрителашта дукха езалар цирка артисташа Быковгlар Надеждан Василен ю воздушни гимнастика. Цар наргlатта а дегl дай зеладеш а ю цирка лаьхача тховна кlал чоалхане гимнастика упражненеш.

Йоккха говзал йолаш, кадай, тайжа турника тlа чоалхане упражненеш яьча Ситниковгlарна, техача муша тlа гlолла нах цецбоахаш тамашийна ядача Палифроновгlарна, Йоккхача, геттара ниiсача ритмах уlаде ловзаьлча В. Еврофонна, ура тоараш ловзадаьча Хачатуряна чlоагlа раьза хинна тlоараш деттар цирка баьхкараша.

Къонача зрителашта боккха сакъердам хилар Р. Рубановас ловзийтача дрессированни жlаlлитех.

Цирке еча еррига выступленеех кертера моттиг лоацаш а массане теркам бихка тlаозаш а я Тарасова Зинандас еттаь иллюзиони ревю. Дийн а дийр, дlасетт цул теникаш, мича бахар ца хоии тамашийна дlабоал хьа бlарганта кlалхара ревю ен бола нах, клоун Девяткин чуволь яьшка урагlа а яхе, хоталу, шек воацаш хьеж из нахага йовгача яьшка чура, кигай аквариума чура резинах даь чкъьарий цlаьхха дийна русалкаш а хилий аралелх.

Къьстта тамашийна дар цlаьхха йиккхача резинови шара чура елаш, дог гlеза балерина еранйикхача. Из я Тарасова Зинанда ше. lалаьмате тайжа а цайга а дегl лелаеш урагlйоза из цхьа юкъ тховнах кхоассаснна лакха, кхераме уллача улга тlа гlелла, тlаьхха цунах lооллалу, цlаьхха ий тlа lойож шийга хьежараш тохаболийташ.

Из еррига тамашийна ревю чакхйоал роялана Штрауса «Сийна Дунай» яха йиш лоекхаш. Гlийло йоагача лампай сердалах цкъаза сихлуш, цкъаза даьгlлуш урагlъух хи кlажараш, села lаз сайна, массе тайпарча бесашца чlоагlа къег уж апара салаца теввлаш. Из йиш ровла а йоацаш, цу хи кlажараша лекхаш санна хетлу.

Гlар - тата доацаш еррига уйла ревюна тlаьхха бьгlача - беррига наха раьза хинна чlоагlа а дlаьхдаь а тlоараш тох.

Наха боккха сакъердам баьлар эксцентрикаша Борискинен Влазновен ловзаьча ца невза шин сат вlашагlкхетарах йолча сценках. Цирк доладеналча хана деча ца чакхдаккхалца бlаргех хий доаккхаш нах белабеш чакхбоал артистана ен леттача номераша юкъе лелхаш цхьанца ловзараш деш бола клоунаш Девяткин Кружкова. Бакъда, укхаза белгалдаккха доагlа клоуний номерашца тахананча вахара чулоацам бола политически сатира кlезига хилар. Из ала доагlа Ферроней клоунадах а.

lалаьмате боккха сакъердам, цхьа салоlам хул цирке вахача. Дукхахча хана дагалоттарга из хьежараша.

Циркага хьажар дагадех, вайцига а вlашагlтехалургъяр эстрадно-цирковой коллектив дьае, къьстта Филармоне в теххний театре. Нохч - Гlалгlай къаман театральни искусство дегlайоалаеча дикка йоккха моттиг лоац халкъа фольклоро. Из да массай театр. Наха чlоагlа сакъердам бербеа техача цуша тlа гlолла лелача пиллхьаша, юмористически сценкаш уттаеча клоунаша — жуккаргаша, кадайл, тlах аьйна хилар, делал хьахьоккхача говр хьовзаеча баьрена.

Уж тероаш вайцига йолаш я, сона хетачох, царех пайда эца беагlа, из гlулакх чlоагlа раьза хинна тlазпаргlао вай республике бахача къахьегамхоча. Хlаьта шийна эзапча сценага диллача миччахьа — кхай тlа, юрта майдане, къычахьа атта хьахьоккхалургйолаш искусство а я из.

Г. ЩЕДРОДАРОВА,
театровед.

АВАРИ ЦА ХУЛАШ ЙИСАР

Грозненски локомотивни депо хьалха латтачарех ваl ва машинист Ткаченко Вениамин. Цо лелаш дукха сухал йола пассажирски поездаш графикал хьалха кхоач кхача езача моттиге. Укх шера ппанах хьархlачул соагlа дукха доагор кходаьл цо. Йуи участок дами тешале я, йоах [redacted]

Массехк ди хьалха из баьхк долаш авари ца хулаш йисар поезд. Бакъу Москва яха пассажирски № 91 йола поезд Беслан ялача станце хьакхоачам латтар. Семафор хьайийлаьр. Стрелочни йосте дlатlакхаьчар поезд. Йна езача кертерча наькъ тlа яьлар из. Тlатеlа доаллача декха юкъе гlолла машиниста бlаргадайра цу наькъ тlа латташ поезд хилар. Машиниста Ткаченко Вениаминен цун гlоича Костенко Владимирен кlаштlехьдаьлар кlаьла латтача поезда дlатlакхачалехьа шоай поезд социе. Ишта торо хилар авари ца хилийта.

Г. АНОХОВ.

ШАХМАТАШ

Самардийнахьа Грознерча городской шахматни клубе хилар 1964-ча шера Нохч-Гlалгlайчене шlача наха юкъе хьалхара моттиг лахара пхелагlа тур. Спорта мастераш В. Дорошкевич, Д. Бергин котбаьлар хьалхара разряд болча Ю. Галушкоа, В. Джанаролиева. Мастералла кандидат вола Г. Мошкович котбаьлар Г. Ававесяная. Мастералла кандидата Х.-М. Ошаевен В. Брюханнен ловзар тlехьдаьккхар.

Пхи тур чакхъьйиначул тlехьагlа хьалхара моттиг Ц. Бергинга я — (41-2 очко). Республике кхалнаха юкъе хьалхара моттиг лахара яхье котъьйинай дешархо Сидоркина Наташа, хlаьта шоалагlа моттиг яьккхай студентка. А. Жаркевас.

В. ЛАИСКОЙ.

ЗlАМИГАЧА БЕРИЙ ВАХАР

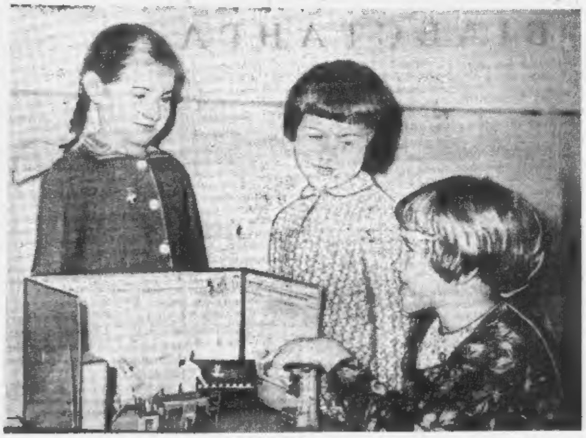

Грозне, Пушкина улицагlа, я горОНО новен къоь йола берий беш.

Чlоагlа къахьег беша [redacted] юше Белесникова Ольга Тихоновнас а цунца бахх беш йолча цун коллективо а бераита мамогта дикагlа, ниiсагlа, кхетам баларан цар дикагlа самукъа даккхарах. Коллектива дагалаттар кхоачалхулаш да. Лертlа йоахе ю цига берий. Цулухьа сатийнна хул берий зай-новной цlагlа а балха а.

— Кхоалагlа шу да бешарча берага англичаний мотт lомабу, Андросона Зинаи Пинг Аллен воспитателаш болча йоккхагlча группарча берана ловдцига стихаш дувцараш lомадьд, английски меттала цар лениш доах. Къьстта дика lомабьб из мотт Шумакова Таниее, Белоцерковская Таниес, Клушенко Сашас, Харитонова Ленас, иштта кхычар. Кlиран шозза музыкальни занятеш ю берашца. Тайп-тайпара ялатчах йолчий къонача доттагlашна хайхараш ду, иллеш, стихаш, заккарехи хьайбай вахарахи йола тамашийна хоза дувцараш lомаду дагахьа. Цу гlулакхьа коллектива юкъе цlе хоза я вlамагlчар группера Баскакова Ирен Назаренко Ирен, дикагlа «хархархой» ба Гарбузов Олеги Таташев Султани.

Султана пхи шу хьачадаш хlинза а, цхьабакъда чlоагlа хоза шин зlамигача когий пlелгаш тlа буьхара халхар ду цо. Иштта Октябрá цlей деалеш хиннача lуйрене шин-шин говзалаш дикагlа хьагойтарах сонгlата бурганаш цуи списка тlа агара хьалха яьккхар Султана цlи.

Берашта дикагlа кхетам балара, хоза самалаши гlулакхаши lомадаpа коллектива юкъе белгалъьйиа я Белоусова Надежда Федоровна, Андросова Зинаида Петровна. Пинг Ала Владимировна. Кхы а дикагlа беранщара кхетама бойх тоабара шоай знанеш лаккъа нах. Уж кховкхе а Грознерча хьехархой института 2-ча курсе дешаш я. Иштта дешаш кхы а ба пазна.

Хlанз берий учрежденей коллективашта юкъе хьалхара моттиг яккхара йолча хьажарга берий беш кийчьеш я из коллектив. Укх шера сентябрь бетта Еррисоюзни конкурсе дакъа лаца боцъо йола бешанаш къовастаеш хиннача комиссе вай республике къовстаьча итт берий бешаца я № 3 йолча беша коллектив.

Сурта тlа: № 3 йолча берий бешара (аьрдехьара аьттехьа) Байсангурова Наташа, Назаренко Ира, Белоцерковская Таня шоай ловзаргашца.

А. ДОДОВ,
И. Панева сурт.

ЮРТА ЕРРИГСОЮЗНИ ХУДОЖЕСТВЕННИ САМОДЕЯТЕЛЬНОСТА ХЬАЖАР

ХАЛКЪА ТАЛАНТАШ

Йолаенчай юртарча художественни самодеятельностага хьажара шоллагlча тура дикагlа йола номераш республиканска хьажарга хьакъоастаеш йола ха. Укх денош из хьажар хилар Урус-Мартаперча культура Цlагlа. Укхаза гулбенабар района массайолча клубий, культура Цlеной художественни самодеятельносто дакъа лоацараш.

Сцена тlа я Ачхой - Мартана культура Цlен коллектив. Тайп-тайпара а чулоацам сакъердаме болаш а я самодеятельноста репертуар. Кадай нохчий халхараш ду самодеятельносте дакъа лоацача Мирвоезаси Евсултановен, цул тlехьагlа хьахоз йиkарана Мусаевгlар лоекхаш йола беламе куплеташ, халкъа илле оаз, шандарча Омарова лоекхаш хинна Къилбаседа Кавказа халкъий иллеш.

Цхьан коллективана тlехьа сцена тlа юха кхыйола коллективаш. 30 сиг юкъедоагlаш я Гехара хор. Дика, йоагlача бесса оаз юккйташ лекхар цар Новикова дьахха «Лениках» дола илли. Чlоагlа тlоараш детташ баркал йоахар зрителаша из илли аьнача хора.

Зlгlазлонца дика да «Бухенвальдски набат» яхача илле денаш. Дика оал из самодеятельноста артистанов. Краснова. Дика йийшар М. Горька произведенеш тlара отрывкаш хьехархочо Финкельштейна. Гулбеннараш гlадбуташ, раьза болаш йийшар Р. Ахматовий стихаш хьехархочо Р. Исаевас.

Шоай говзал хьахьокхаш бар цу дийнахьа Коатарой - Юрта, Шалий-Юрта, Валерик, Давыденко яхача юртий, района культура Цlен художественни самодеятельносто дакъа лоацараш.

Валерик яхача юртара райцентре шоай говзал хьагойта баьхкабар самодеятельносте дакъа лоацаш бола Тутуаева Рая, Идрисова Аминат, Бибулатова Кхокха. Мутаева Рая. Доагlача бесса, хоза хьахар мехкараша нохчий иллеш, дика дир цар массане а цхьана дах халхараш. Хоза дир говра баьре халхар района культура Цlен художественни самодеятельноста халхара группе. Цхьабакъда, ала безаш да Урус-Мартана района художественни самодеятельносте шоай йолча торонех лоагlа хьажаре дикъа хилар. Шоай доалахьа хормейстр воалаешхьа а яхьместтел хор яцар культура Цlене кийчъяь.

Хьажаре выступлени яьча цхьайолча самодеятельностий репертуар йоагlача бесса вlашагlъелнацар, цхьайола номераш чулоацам дика болаш яцар, иштта кхы цхьайола кхоачамбоацараш а дар. Из хиннал культура отдела болхлоша боагlача бесса тlахьожам ца йоттабарах. Цхьабакъда, мартанхой кхы а ха я республиканска хьажар тlакхачалехьа дикка лисар кхоачаиде, декабрь бетта юкъерча деношка Грозне хургйолча хьажаре кхоалагlча турага кийчле.

Н. ПЕТРОВА.

Монгольски Халкъа Республика. Улан-Батор. Монгольски паччахьалкхен университета здани.

Ю. Трушина сурт.
ТАСС фотохроника.

КУЛЬТУРА ЦlАГlА САГОТА Я

Ала хlана доайаш дика кийчдаь да Тlой-Юртара культура Цlа. Шин цlерага хьежиа чура а хоза да из. Массанахьа хьалтеха доахи дика даь плакаташ. Цар тlаьхьел хьинаре къахьегара, моральни дика гlулакхаш хилара. Укхаза доаяк юрта боахаме хьалха латтарий сурташ, кхыдараш.

Хетадала тарлу Тlой-Юртарча кагийча а боккийча а наха дика культурни салоlа хургда, аьнна. Да а дар из иштта дукха ха йоаццаш. Культура Цlагlа дика самодеятельноста кружок яр. Биве хьеккхарал соагlа, концерташ уттадора, сакъердаме сайренаш хулар. Бlаьстга районни самодеятельни коллективай хьажар долча хана шоллагlа моттиг яьккхар Тlой-Юртарча культура Цlено.

Бакъда, из сурт белгала хувцаденнах укх тlеккхьарча хана. Юрта кхачалархой оаз хазац, хайхар дикаж культура Цlагlара. Лоаша аьлча ехай еррига самодеятельноста кружкаш. Цхьа сакъердам боасабар юрт-хоишта — духхьал кинога хьажар. Бакъда, из а лортlа чакхбалацар. Сайрийнарча сеансашка кагий бераш ухаш гlараш йора, гlаьле увзар, гараш дуар, кинога хьажийтацар юртахой. Гlулакх эртаданкка дезаш дар.

...9 сентябре культура Цlен Советехьехархойи, дешархойи юртарча комсомольнийи собране вlашагlъелхар 5 сагах латта оргкомитет, иштта пхи сог юкъе вола дружина штаб. Уж декхарийна бар самодеятельность вlашагlйоала, культура Цlагlара порядок лелае. Царна корта оттабир хьехархо Резниковаи комсомолей Кодзоев Исра- [redacted]

Бакъда, Кодзоев Исраила хулгалдеча дружинас ший болх бу. Культура Цlагlа гlараш яц, гlаьле увзар бераш ахийтац. Хlаьта художественни самодеятельноста кружкаш гlулакхаш-м иште дац. Художественни самодеятельноста Ерригроссийски хьажар гаргагlоргтам леттаздаь сиха вlашагlъелар духхьал цхьа драматически кружок. Бакъда, цо lомаеш латтараш вlаьмига спектакаш интермедеш мара кхы хlама дац. Е музыкальни а е халхарв а кружокаш яц.

Вlашагlъелача драматически кружоко хан-хинцаьа репетицеш яц. Кружока кулгалхоче А. Кочневас беррига бехк культура Цlен директора ноа. М. Кодзоевна дlатlабехк. Белгалкхаме ха хьатlаоттараш латт. Малагlа, иштта юкъ йолаш баха уйла а хац уж Ерригроссийски хьажара наькъа. Хlавад шун гlулакхаш сецла ло, цьйна воп. Кодзоевга хьттача, воацача баланста дlатlабохийт цо бехк. Ала лехавар дика пандарч, из согара районни культура отдело дlавадьккхар, йоах цо. Района культура отдела заведующи волча воа. Альдиева ноаккъостал де дезача метта ше кулгалдеш йолча учреждени болх тахьабеш латт. Из цхьаккха тайпара доагlаш гlулакх дац.

Пандарчаш ца хилар хроническа лазар хинна дlаьттад Наьсарен районе. Чlоагlа оарцагlбаьне кхычахьара хьажхулл уж культурни учреждеши болхлоша. Уж дукха гац.

Цул дикагlа дапар-те моттигерa нах курсашка а бахийта lомабича. Наьсаре корта ба талант йола кагий нах.

Х. АРАПИЕВ,
«Ленина никъ» яхача газета [redacted]

Б. АРЧАКОВ,
тха собкорр.

Редактор **М. К. ЛЬЯНОВ.**

КlАЛКХЕТАРГАХ ЛАТАР

Дигь дийнахьа хилар городе Нальчике спорта Дворецe Къилбаседа Кавказа халкъий спорта къамал ловзарий традиционни матчех вlашагlкхетар. Цига дакъа лоацаш хилар Кабардино-Балкарски, Дагестана, Калмыке, Нохч - Гlалгlай АССР, Адыгея, Карачаево-Черкесе командаш. Цу спорта къаман ловзараштa юкъедоагlа бархl — итт килограмм дозал дола кхертlо дlоахала кхоссар, 32 килограмм дозал дола горава кхоссар, Къилбаседа - Кавказа халкъий къаман кlалкхетаргах латар, иштта кхы а. Сакъердаме цхьа хlама да цу ловзаре — шин бозам болчча тайпара кхосса йиш я кхертlо. Цу дакъе дика лайзар Грознера Хубаев Хьамид. Кхертlо кхоссар цо 14 метри 36 сантиметри.

Чlоагlа сакъердаме хилар къаман кlалкхетаргах латеш хинна вlашагlкхетар. Шин тайпара традици я цу ловзарий. Кlуваса тlа бовл борецаш. Спортивни барзкъаш тlа а дувхаш халкъа инструменташа (зурма, пандар, фета) къайкйхалхира йиш а локхаш кlалкхетаргах лата боалалу. Латар йистедаллалца лоах из. Из вlашагlкхетар хилалехьа судахоча — арбитра кlалкхетаргах лата борецаш хийча бай хьож. Вlашхухьаларча саьнашка латтача борецашта арбитра сигнал масллаьга а 30 секунда хаьлар ду. Тlаккха юкъе хьатlа а баьхке кулгаш луиц. Цу латар ца даь борец кlалкхетаргах латийтац. Верхl минута хул вlашагlкхетар. Котаьйлар доарxl юкъ лаьцар. Цу ловзарах шоай говзал хьахьекхар вай борецаш Пашаевгlар Даудeн Сайд-Ахьмаден, Дахкильгов Мухьмад, иштта кхычар.

Эттаре хьалха дакъе доац вай республикерча еррига команда. 1965-ча шера уж сакъердамера ловзараш вай республике хургъя.

Хиннача къовсаме хьалхарча дийнахьа вай команда вlашагlкхийтар Адыгейски автономни областерча командаца. Дика лайзар цу хиндарах Нашаев Дауд, Дахкильгов Мухьмад, Урус - Мартанера Евсултанов Лечи, цу яхье дакъа лоацаш хиннарех етара вlашагlа вала Саьсанарча юкъерча школа дешархо Бунуев Аиб, иштта кхы а.

Боккъонца шозза котъьйлар нтапа спорта мастер Эсембаев Ваха. Вайбараш кот а боллаш счет 5:3 а йолаш чакхдаьлар хьалхарча ловзар. Кхы а дикагlа чакхдаьлар шоллагlча дийнахьа Калмыкски АССР командаца хинна вlашагlкхетар а (счет 8:0 а йолаш).

Цу ловзарашка Нохч - Гlалгlайчен командо шоллагlа моттиг яра яьккха ене а ала деза уж дика дуъхалъетта хилар. Цуна соагlа дай дегl долча Пашаев Дауда Российски Совета диплом а яхье дика халхар дарах Кабардино-Балкаро приз а [redacted]

Яхь йистехьинатул тlехьагlа гулбеннараша лехарах итташ бlаьш болча зрителашта тlоараш а леттачш легинка яха халхар дир Пашаев Дауда.

К. МУСАЕВ,
СССР спорта мастер, Российски Совета президиума член.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Тийшача балхаша новкъостал дергдац

КАИР, 17 ноябрь. (ТАСС). Азеи Африкан халкъий вlаши мутlакхарча организаце генеральни секретара Юсеф Эс-Сибаи организаце массаарча секретариата цlерах пресс-конференце тахан заявлени йир дукха ха йоацаш империалисташ Танзане Вlашагlкхийттача Республике переворот е гlортарах аьлца.

Эс-Сибаи аьлар, укх шера 10 ноябре Танзане Вlашагlкхийттача Республика правительствана кардальххах маlхбузехьарча шеххаикарча империалистий республика законни правительство дlаяккха безам болаш хинна хилара тешал деш дола документаш. Из тийшабоах, аьлар цо, Танзане правительствана духьала берзабаь ца lеш, иштта дерригача африкански халкъий къаман-корта мукъален къовсама духьала берзабаь а хиннаб.

Цу документаша, йоахар дlахо Эс-Сибаи геттара дика тешал ду, из тийшабоах США империалистически гlоарона Португале. Къулбехьен Африка империалистически правительствашца, къулбехьен Радезерча Смита реакциони режимаца. Конгорча (Леопольдвиль) империалистически марионетка Чомбе антинациональни правительствана айха бувзам а болаш лаьрхlа вlашагlбелла хилар.

Массаарча секретариате, аьлар Эс-Сибаи тlеххьара шин къаьнал чакхдоалаш. Африкан Азеи халкъий цlерах вlакхайкалу Танзане халкъаши правительствои цо йизза хьаллоацаш хилар, цхьаний а империалистически саботажа. колониальни гlулакхашта е тийшача балхашта Танзане Вlашагlкхийтта Республика дlахо дегlаахара а империализмана, неоколониализмана, расизмана, кхыча реакциони низашта духьала лоаттабеча къовсаме ца лаьча йиш боаллча африкански халкъийн дерригача хунен машар безача халкъийн коталонна а новкъарле юлургйоацаштах воe тийша ше хилар.

САЦИЙТА КЪУЛБЕХЬЕН ВЬЕТНАМА ДУХЬАЛАРА АГРЕССИ

ХАНОЙ, 19 ноябрь. (ТАСС). Вьетнамски халкъа эскара лаьлехьарча командоване буьзама массе лаьрххlа протест кхайкаьй США правительства дукха ха йоаццаш Къулбехьен Вьетнаме «С-123» яха 17 тlема-транспортни самолет йоаллере духьала, яхаш доал бу Вьетнамски информационни агентства. Массе послане тlара из протест дунен халкъашта юкъерча комиссега хьожаьв а.

Послане тlа йоах: «Укх тlеккхьарча дена буьзама массе массехказа дунен халкъашта юкъерча комиссе теркам тlаийзаб Къулбехьен Вьетнаме агрессиеца тlом чlоагlбе а ерригача Индокитае из дlаьбоаржабе а лаьрхlа йолча американски планашта гlулакхаштех. Цунна лаьрхlа дукхха гlулакхаш деш я Вlашагlкхийтта Штаташ: къулбехьенвьетнамски марионеташна бlуйлаш лерду. Къулбехьен Вьетнаме кхухь керда гера, тlема кхоачам, кхыйола тlема материалаш, хlаьта иштта американски тlема гlулакхаш тlарча кхаьа керда контингенташ а.

Лакхе белгалдаьлача гlулакхаша, йоах массе, Индокитаера кхохкам чlоагlбу, Къулбехьен-Малхбоалерча машарaна кхерамзлонен кхерам тlатесс, Вьетнама хьакъехьа аь Женевски соглашенеш чlоагlа телхара маlан да цар.

Вьетнамски халкъа эскара буьзама массе дунен халкъашта юкъерча комиссега кхайк лакхе белгалъь тlема самолеташ а хlаьта иштта кхыйола герзa тlема материалаши а Къулбехьен Вьетнамера сов чехка арайоахийтийта цига доаттабу американски агрессивни тlом совийтадаргеш США-гара а къулбехьенвьетнамски lаьдалашкара а хьадехарга дехаш.

Кхерамзлен Совете

НЬЮ-ЙОРК, 17 ноябрь. ТАСС-а корреспондента С. ЛОСЕВА хоам бу:

Израильско-сирийски доазон тlа 13 ноябре хиннача доина хьакъехьарча дешага хьажара экстренни заседани е аьнна гулъелар селхан Кхерамзлен Совет. Из дов йийхача хана израильски тlема авиаце бомбаш йийттар доазон тlа латтача сирийски посташта. Совет гулъелга нагара хьалхагlа дlадийхача Сире Израиль бехке йир цо гуччахьара агресси хьоалрах.

Сире вокала Рафик Эль-Амас хоам бир советага, израильски фецарча тlема низама ракеташи бомбаши чуйийттай доазон тlарча посташта меттел, сирийски кхь юрта а, ворхl сег ве а вувш. 26 сага човвш а ен. Цо аьначох, машар баьча доазон тlа фецара из дов lочудале хьалхагlа вlашка кхийса тоаш эттара хьалха кхуьса йоальраш израильски бlуиаш да, машар беш аь хинна соглашени талха а аь демилитаризованни зоне бизза шоай тlахьожаш оттабе гlерташ дола.

Амас дагадехийтар, Кхерамзлен Советe хьалхагlа а, кlезигагlа аьлле а, кхоза Сирена духьалара агресси акташ баьхаш долаш Израиль бех[redacted]хилар. Цо совет тlахьийхар кхы тlехьа ча а доалаш Израила агрессивни тlема акцеш соцаяра дикка дарг чел лоацар дара.

Марокко вокала Сиди Бабас, сирийски делегата дlалехаш дар хьал а лаьца, белгалдаьккхар, тlеххьара израильски реактивни самолеташа дов дар этара экстремистскагlа долча израильски гlоаранта юкъера талавхараш а болаш болча «превентивни тlема» политика лелаегa [redacted]

Цул тlехьагlа къамаьл дь израильски делегат Комай доазон тlа дов хилараx бола бехк сирийски правительствана дlатlабилла гlертар.

Кхерамзлен Совета председатела Эдлай Стивенсона (США) хоам бир, шоллагlа заседани хургйола ди тlехьагlо, совета членашца консультацеш яьчул тlехьагlон Палестинерча ООН-а наблюдателий штаба начальника доклад хьакхаьчачул тlехьагlон ше дlахайкадергхилар.

БЕ ЛАЬРХlА ТИЙША БОЛХ ГУЧАБАЬККХАЕ

ЗАНЗИБАР, 15 ноябрь. (ТАСС). Занзибара революциони правительства гучаьккхар гера низаца Занзибара революциони правительство дlаякха лерхlаш хинна къайлагlара группа. Цунах хоам бир тахан Занзибара радие чу гlема лаьрххlа заявлени яьча Танзания яхача Вlашагlкхийттача Республика хьалхарча вице - президента Занзибара президент волча Абейд Каруме. Заявлене тlа йоах, следстви ена хана гучадаьннарий хара тlа кхайлагlарча группа дукхахча кулгалхошта хlанзе а приговораш кхайкаьл. Занзибара халкъ-мукъалекхар эскара военни трибунало пхе сага из массехк сага 5 шерагара 10 шерага кхаччалца набахта баха суд яьй. Бе лаьрхlа хинна тийша болх дlахо а тохкаш ба.

ЛадувгIа

РАДИО: 6.30 — Юртбоахама болхлошта передача (нохчий меттала). 6.45 — Музыка. 7.10 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» яхача газетий обзор. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.25 — Концерт. 8.45 — «Къона тlехье» яха передача (нохчий меттала). 16.05 — Керда хоамаш (гlалгlай меттала). 16.15 Футбольни матчах трансляци Орджоникидзера. 16.45 — Спортивни ашараш. 17.00 — Промышленноста болхлошта «промышле автоматика кхаьчей» яха передача (эрсий меттала). 17.15 — Эрсий меттала керда хоамаш. 17.25 — Литературни передача (гlалгlай меттала). 17.45 — «Къонал» яха передача (нохчий меттала). 18.20 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.35 — Концерт. 19.00 — «Сомадаьккха эзь» яхача спектакла радиокомпозици.

У К В: 9.00 — «Эрсий хозача Волгах гlозавьнна иллий доах саго». Музыкальни композици. 9.35 — Кавказски эскизаш Ипполитова-Иванова. 10.00 — Шаьлшина дагадоагlараш. Ворхlлагlа передача. 10.40 — «Аптека — Сигалбесса шараш» яха берашта йола радиопостановка. 11.30 — «Композиторах Скрябинах къонача радиоладугlархошта» яха передача. 19.00 — «Юртарча клубе» яха салаlара сайре. 20.30 — Музыканташ белакъеж. Бархlлагlа передача. 20.45 — Нохч-Гlалгlай иллеши, ашараши. 21.25 — «Граф Люксембург» яхача Легара оперетта монтаж.

Хьажа

ТЕЛЕВИДЕНИ: 18.20 — Передачай программа. 18.25 — Доазол дехьарча политически гlулакхий хьакъехьа комментатора къамаьлаш. 18.40 — Бакъдолчоа тlера хьайша фильм. 19.00 — Вадуев Сална вах кховттие шу ашарга (нохчий меттала). 19.20 — «Сотник» яха фильм-опера. 20.05 — Боксах республике командий хьалхе. 20.45 — Берашта дола мультфильм. 21.05 — Музыкальни календарь. 21.45 — Передачай программа. 21.50 — «Къулбехьен берда йистера кхалсаг» яха художественни фильм.

Город Грозне, Старопромысловски районе Кольцо каменщиков яхача улицагlа 10, кв. 18 вахача гр-нина Аюбов Магомед Хасановича суде деннад город Грозне, Куликовски улицагlа, 14, яхаш йола ший сесаг Аюбова Лейла Магомедовна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда Ленински района халкъа суде.

Город Грозне, Черноречье яхача поселке Пензенски улицагlа, 42, кв. 1, вахаш волча гр-на Колпаков Вадим Константиновича суде деннад город Грозне, Партизански улицагlа, 44, яхаш йола ший сесаг Фирсова Лидия Алексеевна ше йитарах дола дош.

Дош дувцаргда город Грозне, Ленински района халкъа суде.

Город Грозне, Садовски улицагlа, 95, яхаш йолча Зайцева Зинаида Григорьевнас суде деннад город Грозне, Черноречье яхача поселке Армавирски улицагlа, 6, вахача ший марагара Зайцев Алексей Кириловичагара ше хьаяларах дола дош.

Дош дувцаргда гор. Грозне, Октябрьски района халкъа суде.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный Цlеча фронтовикий улица, 15. Телефонаш: редактора — 2-41-23; редактора зам. — 12-07-01; бехктохкама секретара — 2-45-48; партийни вахарей, промышленни, юртбахамеи, кехатай отделий — 2-25-72; корректорске — 2-09-20.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: редактора — 2-41-23; зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48; отделов партийной жизни, промышленного, сельскохозяйственного и писем — 2-25-72; корректорской — 2-09-20.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект.

Типография из-ва «Грозненский рабочий» Проспект Революции.

СФ02298. Заказ 6639.